विवाहको खर्च सामाजिक कार्यमा। पृष्ठ ६

प्रेस काउन्सिलबाट 'क' वर्गको मान्यता प्राप्त

विकास

www.bikaskhabar.com
खबरपत्रिका साप्ताहिक

sfof{no
थाहा नगरपालिका-७
शिखरकोट, मकवानपुर
kmf]g g+
०५७-४०००१०
O{d]n
bikaskhabar@gmail.com

● मकवानपुर, वर्ष-०५, ● अंक-५२, ● २०७४ असार २६ गते सोमबार, ● 10 July, 2017, ● नेपाल सम्वत्-११३७, ● पृष्ठ-६, ● मूल्य रु. ५/-

यस्तो छ, स्थानीय तहको योजना छनोट प्रक्रिया

◆ विकास संवाददाता
थाहानगर

स्थानीय तहमा जनप्रतिनीधि निर्वाचित भएर आएसंगै अब स्थानीय तह पनि केन्द्रीय सरकार जसरी संचालन हुने छ । गाउँपालिका र नगरपालिकाले केन्द्र सरकारले झैं बजेट बनाएर गाउँसभा र नगरसभाबाट पारित गर्नुपर्ने प्रावधान रहेको छ । स्थानीय सरकारले बजेट यहि असारको अन्तिमसम्ममा पारित गरिसक्नु पर्नेछ ।

स्थानीय सरकारले कसरी बजेट बनाउने भन्ने प्रक्रियाको सहजताको लागि संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयले स्थानीय तहले बजेट तर्जुमा गर्ने कार्यविधि तयार गरेको छ । मन्त्रालयद्वारा प्रस्तावित कार्यविधिमा स्थानीय तहले विभिन्न ७ चरणमा बजेट तर्जुमा गर्नुपर्ने छ ।

यो कार्यविधि अनुसार नै पदाधिकारी निर्वाचित भइसकेका गाउँपालिका, नगरपालिका, उपमहानगरपालिका र महानगरपालिकाले असार भित्रमा बजेट बनाउनु पर्ने मन्त्रालयका प्रवक्ता रुद्रसिंह तामाङले जाकारी दिए ।

lo xg\:yfgLo ;/sf/n] k'/f ug{kg]{& r/0f

!= ah]6 dfu{bz{g

पहिलो चरणमा स्थानीय तहले केन्द्रबाट आफूले प्राप्त गर्ने अनुदानबारे थाहा जानकारी लिन्छन् । गत जेठ १५ मा केन्द्रीय संसदमा प्रस्तुत बजेटले सबै स्थानीय तहले प्राप्त गर्ने अनुदान तोकिसकेको छ । नियमित कार्यक्रम तथा उक्त स्थानीय तहको जनसंख्या, भूगोल र विकास लागतलाई आधार बनाएर केन्द्रले यस्तो अनुदान निर्धारण गरेको हो ।

पहिलो चरणमा केन्द्र सरकारले अनुदानसँगै बजेट मार्गदर्शन पनि स्थानीय तहलाई पठाउँछ । बजेट मार्गदर्शनमा केन्द्र सरकारको नीति, केन्द्रीय अनुदान तथा स्थानीय बजेट तर्जुमा गर्दा स्थानीय तहले प्राथमिकता दिनु पर्ने विषयहरु समावेश हुनेछ ।

फाइल फोटो

@= ;|f]t cg'dfg / lglZut ;Ldf lgwf{/0f

स्थानीय तहको बजेट विनियोजनको चरणमा स्थानीय सरकारले केन्द्रीय अनुदान, स्थानीय तहमा संकलन हुने राजश्व लगायतका स्रोतहरूबाट प्राप्त हुने कुल आम्दानी अनुमान गर्नुपर्ने हुन्छ । स्थानीय तहले केन्द्रीय अनुदान बाहेक संविधानले निर्धारण गरेको क्षेत्रको राजश्व संकलन गर्न सक्छ । संविधानको अनुसूची-८ र अनुसूची-९ अनुसार कानुन बनाएर राजश्व संकलन गर्न पाउँछन् । अनुसूचीमा तोकिएको भन्दा बाहेकमा स्थानीय तहले राजश्व लगाउने पाउने छैनन् ।

यसरी प्राप्त हुने राजश्व कुन कुन शीर्षकमा कति कति खर्च गर्ने भन्ने निर्धारण पनि यही चरणमा हुन्छ, जसलाई क्षेत्रगत सीमा निर्धारण भनिन्छ । अनुमानित आम्दानी र खर्चको क्षेत्रगत सीमा निर्धारण गरी कुल बजेटको रकम पनि स्थानीय सरकारले निर्धारण गर्छ ।

#= a:tLaf6 of]hgf 5gf}6

स्थानीय तहको बजेट तर्जुमामा जनसहभागिताका हिसाबले सबैभन्दा महत्वपूर्ण चरण नै यही हो । स्थानीय तह भित्रका स-साना बस्ती र टोलले स्थानीय भेला मार्फत आफ्ना योजनाहरु छनोट गर्छन् । स्थानीय तहको आयोजनामा हुने यस्तो भेला वडालाई विभिन्न टोल तथा बस्तीमा विभाजन गरी संचालन गरिन्छ । योजना छनौंटको यस चरणमा बस्ती स्तरको योजना संकलन गरिन्छ ।

$= j8faf6 of]hgf 5gf}6

बस्तीबाट छनौट भएका योजनाहरूबारे यो चरणमा वडामा छलफल हुन्छ । वडाका विभिन्न टोल तथा बस्तीबाट संकलन भएको सबे योजनाको विषयमा यस चरणमा छलफल हुन्छ । यसले योजनाहरूको प्राथमिकता पनि निर्धारण गर्छ ।वडामा कतियो वटा योजनाहरू आए, कुन कुन विषयगत योजनाहरू वडाबाट माग भइ आए यसै भेलामा थाहा हुन्छ ।

%= ljifout ;ldltdf 5nkmn / Psls[t of]hgf th{'df

बजेट तर्जुमाको पाँचौं चरणमा वडाबाट पारित भएर आएका योजनामाथि विषयगत समितिमा छलफल हुन्छ । विषयगत समितिले योजनाहरूको प्राथमिकता र त्यसका लागि चाहिने बजेट निर्धारण गर्छ । विषयगत समितिले काम गर्दा दोस्रो चरणमा गरिएको क्षेत्रगत सीमा निर्धारणको सीमामा बसेर काम गर्नुपर्छ ।

विषयगत समितिले काम सकेपछि सबै विषयका योजनाको विवरण एकिकृत योजना तर्जुमा समितिमा पठाइन्छ । यो समितिले सबै विषयगत समितिका योजना समेटेर एकीकृत बजेट बनाउँछ ।

^= sfo{kflnsfn]ah]6 kfl/t ug{]

बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिले तयार गरेको एकीकृत बजेट गाउँ वा नगर कार्यपालिकामा छलफलका लागि लगिन्छ । जसरी केन्द्र सरकारले बजेट संसदमा प्रस्तुत गर्नु अघि मन्त्रिपरिषद बैठकले पारित गर्छ, ठीक त्यसैगरी गाउँ वा नगर कार्यपालिकाको बैठकले बजेटमाथि छलफल गरी पारित गर्छ । यसरी बजेट तथा कार्यक्रम पारित भएपछि मात्र नगर वा गाउँसभामा पेश गरिन्छ ।

&= ;efdf 5nkmn / ah]6 kfl/t

कार्यपालिकाले पारित गरेको बजेट मेयर वा अध्यक्षले गाउँ वा नगर सभामा प्रस्तुत गर्छन् । सभामा मेयर/उपमेयर, वडा अध्यक्ष र प्रत्येक वडाका चार सदस्य तथा कार्यपालिकामा प्रतिनिधित्व गर्ने सदस्य रहन्छन् । सभाबाट छलफल भई पारित भएपछि बजेट कार्यान्वयनमा जान्छ । बजेट कार्यान्वयनको दायित्व गाउँ वा नगर कार्यपालिकाको हुन्छ ।

प्रहरी चौकी स्थापना गर्न सिफारिस गर्छौं-प्रजिअ

◆ विकास समाचारदाता

जिल्ला प्रहरी कार्यालय मकवानपुर तथा ईलाका प्रहरी कार्यालय पालुङ, मकवानपुरको संयुक्त आयोजनामा यस वर्षको चौथो 'नागरीक सुनुवाई कार्यक्रम' सम्पन्न भएको छ । थाहा नगरपालिकाको विकास घरमा भएको नागरिक सुनुवाई कार्यक्रममा मकवानपुरका प्रमुख जिल्ला अधिकारी नारायण प्रसाद शर्मा दुवाडीको प्रमुख आतिथ्य रहेको थियो ।
कार्यक्रममा थाहानगर प्रमुख दवशेर विष्ट, तथा उप प्रमुख खड्ग बहादुर गोपाली, नव निवार्चित वडा अध्यक्षहरू,सरकारी

तथा गैर सरकारी संघ संस्थाहरूका प्रमुख तथा प्रतिनिधिहरू, बिभिन्न राजनैतिक दलहरूका प्रमुख तथा प्रतिनिधिहरू, सामुदायिक सेवा केन्द्रका पदाधिकारीहरू, शिक्षक, स्थानिय संचारकर्मीहरू लगायतकाको सहभागिता रहेको थियो । कार्यक्रममा जिल्ला प्रहरी कार्यालय मकवानपुरका प्रहरी प्रमुख बसन्त कुमार लामाले आ.ब. ०७३/०७४ देखि हालसम्म जिल्ला प्रहरी कार्यालय तथा मातहत कार्यालयबाट भए गरेका प्रगति विवरणहरू समेत प्रस्तुत गर्नु गरेका थिए । सो अवसरमा प्रहरी प्रमुख लामा तथा प्रमुख जिल्ला अधिकारी दुवाडीले नागरिक सुनुवाई कार्यक्रममा राखेको जिज्ञासाको जवाफ दिएका थिए ।

k|x/L rf}sL :yfkgf ug{ l;kmfl/; u5f}{k|hc

मकवानपुरका प्रमुख जिल्ला अधिकारी नारायण प्रसाद शर्मा दुवाडीले थाहा नगरपालिकाको माग भएको क्षेत्रमा नागरिकको सुरक्षाको लागि प्रहरी चौकी स्थापना गर्न सकारात्मक रहेको बताएका छन् । जिल्ला प्रहरी कार्यालय मकवानपुरको आयोजनामा भएको नागरिक सुनुवाई कार्यक्रममा नागरिकको गुनासोको जवाफ दिदै दुवाडीले यस्तो बताएका हुन् ।

नागरिक सुनुवाई कार्यक्रममा स्थानीयहरूले थाहानगरको आग्राको डाँडाबास, बज्रवाराही र टिष्टुङमा प्रहरी चौकी सथापना गर्न माग गरेका थिए । जवाफमा प्रमुख जिल्ला अधिकारी दुवाडीले भने-'जिल्ला सुरक्षा समितिको बैठक बसी प्रहरी चौकी सथापनाको लागि सिफारिस गर्छौं ।' उनले थाहानगरको सुरक्षाको लागि इलाका प्रहरी कार्यालय पालुङमा सवारी साधनको व्यवस्थापनमा पनि ध्यान दिइने बताए । मकवानपुरका प्रहरी प्रमुख बसन्त कुमार लामा उत्तरी मकवानपुरको सुरक्षा व्यवस्थालाई चुस्त दुरूस्त बनाउन सँधै लागि पर्ने बताउँदै यसका लागि यसका लागि प्रतिवद्ध भएर लाग्न आफूमातहतका सुरक्षाकर्मीलाई निर्देशन दिए ।

कार्यक्रममा थाहानगरका कार्यालय प्रमुखहरू, इलाका प्रहरी कार्यालय पालुङका प्रमुख विरेन्द्र कुमार पासवानलगायतकाको उपस्थिती रहेको थियो ।

योजना छनोटको आधारहरु

◆ विकास समाचारदाता

स्थानीय तहले योजनाहरू छनौंट गर्दा प्राथमिककिरणको मापदण्डलाई अपनाउनु पर्नेछ । यसरी मापदण्ड तयार गर्दा बस्ती, टोल र गाउँ/नगरस्तरको छुट्टाछुट्टै मापदण्ड र आधार तोक्न सकिनेछ ।

योजना तर्जुमाको आधारहरूमा नेपालको संविधानको अनुसूची ८ र ९ मा उल्लेखित स्थानीय तहको एकल र साझा अधिकारको सूचीलाई आधार मान्न बजेट स्थानीय तहको योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन २०७४ मा भनिएको छ ।

संविधानमा उल्लेखित मौलिक हकहरू, संविधानको भाग ४ अन्तर्गतका आर्थिक सामाजिक, प्राकृतिक श्रोत उपयोग, वातावरण संरक्षण सम्बन्धी नीतिहररू, संविधानको धारा ५९ को आर्थिक अधिकार, भाग १९ को आर्थिक कार्य प्रणालीलाई पनि आधार मान्नुपर्ने उल्लेख छ ।

त्यस्तै विकासका समसामयिक मुद्दाहरू जस्तै सामाजिक संरक्षण, दीगो विकास, जलवायु परिवर्तन र विपद व्यवस्थापन, खाद्य तथा पोषण सुरक्षा लैङ्गिक सशक्तिकरण तथा समावेशी विकास, बालमैत्री स्थानीय शासन, वातावरणमैत्री स्थानीय शासन, पूर्ण सरसफाई लगायतलाई आधार तोकिएको छ ।

सेवा प्रवाह, संस्थागत विकास र सुशासनमा योगदान पुग्ने, जन सहभागितामा अभिवृद्धि भई विकास हुने आयोजनाहरू, राजश्व परिचालनमा योगदान पुग्ने आयोजनाहरूलाई प्राथमिकतामा राखेर योजना/आयोजना छनौंट गर्नुपर्नेछ ।

सम्पादकीय

अब त काम गर्ने शैली परिवर्तन गर न !

स्थानीय तह तथा विकासे कार्यालयहरुमा समयमै बजेट खर्च नहुने परम्परा बनिसकेको छ । आर्थिक वर्षको मध्यभागमा आइसक्दा समेत जिल्लास्थित विकासे कार्यालय तथा स्थानीय निकायले अपेक्षाकृतरुपमा काम गर्न सकेका छैनन् । विकास निर्माणमा खर्च गर्ने गलत परम्पराका कारण हाम्रो देशमा खर्च अनुसारको उपलब्धि हासिल हुन सकेको छैन । केही वर्ष पहिलेसम्म समयमा बजेट नआउने समस्या भए पनि अहिले त्यो समस्या छैन । त्यही पनि हाम्रा विकासे अड्डाहरुमा वर्षमा दुई महिना मात्र राम्रोसाग काम हुन्छ । बाँकी १० महिनामा जुन गतिमा काम हुनुपर्ने हो त्यसअनुरुप हुन सकिरहेको छैन । आर्थिक वर्षको अन्त्यमा बजेट खर्च गर्ने परम्पराले विकास निर्माणमा गुणस्तर कायम हुन सक्दैन । आर्थिक वर्षको अन्तिममा बजेट फ्रिज हुनबाट बच्नका लागि छिटोछिटो काम गरिन्छ । यस समयमा नियमन निकायहरुको कामको चाप बढी हुने भएकाले योजनाको प्रभावकारी अनुगमन समेत हुन सकिरहेको हुँदैन । आर्थिक वर्ष शुरु भएदेखि नै कामलाई एउटै गतिमा लैजान सके मात्र हामीले सञ्चालन गरेका योजनाहरुमा गुणस्तर कायम हुन सक्छ । केही योजनाहरुमा विनियोजित बजेट खर्च हुन सक्दैन । योजना छनोटमा निकै सक्रियता देखाउने र काम गर्दा सेलाउने संस्कारको अन्त्य हुन जरुरी छ । बजेट र योजनाको आकार हेरेर उपभोक्ता समिति र ठेक्कापट्टाबाट योजना सञ्चाल गरिन्छ । तुलनात्मकरुपमा ठेक्कापट्टा भन्दा उपभोक्ता समितिहरुमार्फत गरिने काममा बजेट कम लाग्नुका साथै प्रभावकारीरुपमा नियमन हुने गर्छ । नियमनमा सरकारी निकायको दृष्टि नपुगे पनि स्थानीय उपभोक्ताहरुले कामको मूल्यांकन गरिरहेका हुन्छन् । तर पछिल्लो समय उपभोक्ता समितिमार्फत गरिने योजनाहरुमा पनि थुप्रै विकृतिहरु आएका छन् ।

योजना छनोटदेखि उपभोक्ता समिति गठनसम्म हुने चरम राजनीतिकरण, नातावादले विकासे कामहरुलाई प्रभावित गरिरहेको हुन्छ । योजनाहरु आवश्यकता र प्राथमिकताको आधारमा भन्दा पहुाचको आधारमा छनोट हुने गलत परम्पराको विकास भएको छ । विकासका लागि आर्थिक वर्षको अन्ततिर गठन भएका उपभोक्ता समितिहरुले योजना सञ्चालन गर्दा आवश्यक प्रक्रिया पूरा गरेका हुँदैनन् । यही कारणले गर्दा योजनाको प्रगति न्यून गतिमा भइरहेको हुन्छ । उपभोक्ता समिति मार्फत काम गर्दा पारदर्शी हुने सरकारको विश्वास रहे पनि त्यसअनुरुप हुन सकिरहेको छैन । ठेक्कापट्टामार्फत गरिने कामहरुमा पनि निर्माण कम्पनीहरुलाई पूर्णरुपमा कानुनी दायरामा ल्याउन सकिएको छैन । कैयौं सरकारी नीति नियमको अस्पष्टताका कारण विकास निर्माणमा विभिन्न बाधाहरु आइरहेका हुन्छन् । यही कारणलाई देखाउँदै निर्माण कम्पनीहरुले अनावश्यक फाइदा लिइरहेका हुन्छन् । समयमै गुणस्तरीय काम गर्न नसक्ने निर्माण कम्पनीहरुलाई तत्काल कारवाहीको दायरामा ल्याउनुको साटो राजनीतिक पहुाचका आधारमा आवश्यक प्रक्रिया पूरा गरेर उनीहरुको ठेक्का अवधि थप्ने गरिन्छ ।

हाम्रो विकास निर्माणको कामलाई प्रभावकारी बनाउने हो भने सरकारले विकास निर्माणसम्बन्धी विद्यमान नीति नियममा सुधार गर्नु आवश्यक छ । निर्माण कम्पनी होस् या उपभोक्ता समिति यी दुबै प्रक्रियाबाट गरिने कामको मासिक मूल्यांकन हुन जरुरी छ । आर्थिक वर्षको अन्तिममा काम गरिसक्नुपर्ने अथवा ठेक्का सम्झौता अवधिभर काम गरिसक्नुपर्ने व्यवस्थाले गर्दा समय घर्किसकेपछि मात्र कामको थालनी हुन्छ । योजनाको कुल बजेटलाई योजना सम्पन्न भइसक्नुपर्ने समयको आधारमा प्रतिमहिना निश्चित प्रतिशत काम अनिवार्य गरिसक्नुपर्ने व्यवस्था गर्न सकेको खण्डमा अन्तिम समयमा हतार–हतारमा काम गर्ने परम्पराको अन्त्य हुन्छ । उपभोक्ता समितिमार्फत गरिने काममा प्रत्येक महिना निर्धारित काम गर्न नसकेको खण्डमा बजेट कटौती गर्न सक्ने र निर्धारित काम गर्न नसक्ने निर्माण कम्पनीलाई कारवाही गर्ने व्यवस्था गरेमा अहिले देखिएको समस्याका अन्त्य हुनसक्छ ।

yfxf gu/kflnsfsf]lzv/sf]6 sfp06/af6 lbjf a; ;]jf

विहान ६:१५	बजे काठमाण्डौ (हाइस)
विहान ६:१५	बजे हेटौंडा (फोर्स)
विहान ७:१५	बजे काठमाण्डौ (बस)
विहान ८:00	बजे हेटौडा (बस)
विहान ८:१५	बजे सिमभञ्ज्याङ हुँदै काडमाण्डौ (फोर्स)
विहान ९: 00	बजे काठमाण्डौ (मिनीबस)
विहान ९:00	बजे हेटौंडा जम्बो हाइस
विहान ९:४५	बजे काठमाण्डौ फोर्स
विहान १०:१५	बजे मार्खु, पालुङ हुँदै हेटौंडा (मिनीबर्स)
विहान १०:१५	बजे काठमाण्डौ(फोर्स)
विहान १०:३0	बजे हेटौंडा (फोर्स)
विहान ११:१५	बजे काठमाण्डौ (मिनिबस)
विहान १२:३0	बजे हेटौंडा (बर्स)
मध्यान्ह १२:३0	बजे काठमाण्डौ (बस)
मध्यान्ह १:३0	बजे हेटौंडा (मिनीबस)
दिउँसो १:३0	बजे पालुङ गोगने पकने (मिनीबस)
दिउँसो १:३0	बजे काठमाण्डौ (फोर्स)
दिउँसो २:३0	बजे काठमाण्डौ (फोर्स)
दिउँसो ३:00	बजे पालुङबाट मार्खु (बस)
दिउँसो ३:३0	बजे पालुङबाट काठमाण्डौं (बस)

थप जानकारीको लागि नारायणी यातायात दिवा बस सेवा तथा टिकट काउण्टर दामन शिखरकोट इन्चार्ज अरुण लामा ९८५५०७२३२२ र नरेन्द्र अधिकारी ९८५५०७०५६१

dxTjk0f{ 6]lnkmf]g gDa/x?

पालुङ एम्बुलेन्स (चालक)	९८१४२०७४०१
आग्रा एम्बुलेन्स (चालक)	९८६०२२३७५५
जनकल्याण उच्च मा.वि.	०५७–६२०३६४
थाहा नगरपालिका कार्यालय	०५७–४०००५६
मत्स्यनारायण मा.वि.	०५७–६२०५१२
ईप्रका पालुङ (प्रमुख)	९८५५०६९४९९
प्रहरी चौकी फाखेल	०५७–६९२५१८
जिल्ला प्रशासन मकवानपुर	०५७–५२०३८८
विद्युत प्राधिकरण पालुङ	०५७–४०००२९

सवालः सहभागितामुलक विकास

✍ ?bk|;fb e§/f0{

पछिल्लो समय विकास बहसमा अधिक चर्चामा आएको विषय हो, सहभागिता वा जनसहभागिता । काम होस् या नहोस् तर घरभित्र या बाहिर हरेक योजना तहदेखि मूल्यांकन र अनुगमनको समयमा सहभागिताको चर्को स्वर गुन्जने गरेको छ । प्रजातान्त्रिक व्यवस्थामा कोसेढुंगा मानिएको सहकार्य र सहमतिमा जनमुखी विकासमा सम्पूर्ण जनसंख्या र प्रतिनिधिहरूको सम्मानलाई अवलम्बन गर्नु यस अवधारणाको मूल मन्त्र हो । ढिलै भए पनि, नाम मात्रकै मात्र किन नहोस् दोस्रो प्रजातन्त्र प्राप्तिपछि शब्द र कार्यमा नेपालले दर्शन गर्न पाएको हामीमाझ स्पष्ट छ ।

जनताको सहभागिता बिना गरिएको विकास प्रयासलाई जनताले अपनत्व महसुस गर्न सक्दैनन् । यसकारण जनताको स्वस्फूर्त सहभागिता अपरिहार्य हुन्छ । बढ्दो इच्छा–आकांक्षालाई सम्बोधन गर्न सरकारको सीमित स्रोत र साधन पर्याप्त नहुने हुँभदा राष्ट्रको सम्पूर्ण विकासको जिम्मेवारी प्राथमिक रूपमा सरकारकै भए पनि मुलुकको विकास प्रयासमा निजी क्षेत्र, गैर सरकारी क्षेत्रलगायत सामुदायिक संस्थाहरुलाई समेत सरकारको साझेदारका रूपमा विकास गर्नु आवश्यक छ । यी क्षेत्रको विकास, भूमिका तथा काम, कर्तव्य स्पष्ट हुनु जरूरी छ । विकास प्रक्रियामा सबै जनताको सहभागिता गराउने सन्दर्भमा स्थानीय निकाय तथा सार्वजनिक निकायको भूमिका तथा काम, कर्तव्य र अधिकारहरु स्पष्ट हुनु त्यत्तिकै जरूरी छ । यही भएर पनि समकालीन समाजमा जनसहभागिताको माग दिनप्रतिदिन बढ्दो छ । सहभागितालाई विकासमा सहभागिता, सहभागितात्मक विकास र सहकार्य सहभागिता गरी ३ अवधारणामा हेरिन्छ । कार्यक्रम तथा आयोजनाहरूका प्राथमिक चरणदेखि अन्त्यसम्म अर्थात् तथ्यांक संकलन, निर्णय प्रक्रिया, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन तथा फाइदाको बाँडफाँडमा सम्मानजनक उपस्थितिलाई सहभागिताले हरतरहको कोसिस गरेको हुन्छ । यही कारण पनि स्रोतमा अपनत्वसँगै लगाव बढ्न गई विकासमा साझेदारीले उचाइमा पुऱ्याउँछ । सहभागितामा मुख्य गरेर ३ प्रश्नको उत्तर खोज्नु जरूरी हुन्छ । पहिलो, कस्तो खालको सहभागिता हुन्छ ? दोस्रो, त्यसमा कसको सहभागिता रहन्छ ? र तेस्रो, कसरी सहभागिता गरिन्छ ? सहभागिता मुखले भने पनि व्यवहारमा पाइँदैन, पाइन्छ त पहुँचवालाको मात्र बाहुल्यता हुन्छ । त्यो पनि सम्पूर्ण फरक कार्यक्रम र आयोजनाहरूमा सोही व्यक्तिको मात्र संलग्नता । देख्दा र सुन्दा जनताको सहभागिता देखिए पनि समावेशी सहभागिता भने प्रायः शून्य देखिन्छ । सहभागिताको मुख्य पाटो धेरैभन्दा धेरै जनताको संलग्नता हुनुपर्नेमा शक्तिको तहले नराम्ररी असर पुर्याइरहेको छ । सहभागीको मूल्यांकन क्षमता र त्यसको प्रभाव आयोजनाहरूका कामहरूमा पर्ने गर्छन् । यसकारण घरपरिवार, आर्थिक, सामाजिक, राजनीतिक, सांस्कृतिक आदि जुनसुकै क्षेत्रको सहभागिताको प्रारूप भए पनि प्रत्येक व्यक्ति आवश्यकताअनुसार कुनै न कुनै तहमा सहभागी भएकै हुन्छन् । ओहियो स्टेट युनिभर्सिटीको एउटा फेक्ट सिटले सामुदायिक विकासका लागि एउटा चाहना र आवश्यकतासँगै नागरिक सहभागिता कार्यक्रमलाई जनतासँग आबद्ध गर्ने प्रक्रियालाई सहभागिता मानेको छ । त्यस्तै प्लेटोको गणतन्त्रमा बोल्ने र संगठित हुने स्वतन्त्रता, मताधिकार र प्रतिनिधित्वलाई सहभागिता भनेका छन् । जसरी व्याख्या र विश्लेषण गरे पनि नागरिक सहभागितामा सहभागिताको लाभलाई जोड दिएर, समूह परिचालन गरेर, सकारात्मक समाधान निकालेर, कर्तव्यलीन भएर, राम्रो ज्ञानसँगै सजिलोपनको महसुस गराएर वृद्धि हुने कुरालाई नकार्न सकिँदैन । यसका लागि युरोपियन युनियनको नेतृत्व कार्यक्रममा उल्लिखित क्षेत्रगत, तलबाट माथितिर, साझेदारी, नयाँपनको जोड र एकीकरण तरिकाको प्रयोग अनिवार्य छ ।

यसरी नै सहभागितालाई सरल तरिकाबाट बुझ्न विश्व विकास बैंकको सन् १९९४ को प्रतिवेदन हेरे पुग्छ । स्थानीय पदार्थहरु, श्रम र सरकारी मिश्रणमा भएको कार्य हेर्दा जन श्रमदान सबैभन्दा उच्च थियो । हाम्रो देशमा अभिलेखबाहिरको सहभागिताको इतिहास लामो छ । प्राप्ति फरक पाटो भए पनि वि.सं. २००७ बाटै यो अवधारणामा चेत पुगेको थियो, तर उल्लेख्य प्रगति ०४७ पछिमात्र देखिन थाल्यो । भलै त्यसपछि स्थानीय स्वायत शासन ऐन–२०५५, दुईवटा लोकतान्त्रिक संविधान, नीति तथा रणनीति, योजना तथा कार्यक्रमहरु अनगिन्ती देखा परे । संसारभरमै आएको जनसहभागिताको लहरले नेपालमा पनि विशेषगरी नागरिक समाज, उपभोक्ता र सरोकारवालाहरूको जनचासोमा वृद्धि गरायो ।

विकासको सम्पूर्ण प्रक्रियामा स्थानीय संगठन, समिति, समूहहरूमा वृद्धि गरायो, जसको प्रमाण प्राध्यापक अफोफको नेपाल घटना अध्ययनबाट बुझ्न सकिन्छ । उनले स्थानीय जनताको योजना पहिचान र तर्जुमामा सहभागिता भएको कुरालाई स्पष्ट गरेका थिए । सञ्चारमा जति नै छलाङको कुरा गरिए पनि लेखक कृष्णबहादुर कुँवरले भनेजस्तै नेपालमा अझै पनि जनतासँग रेडियो छैन, रेडियोमा वाचन गरिएको समाचार पनि बुझ्न नसक्ने नेपालीहरूको बाहुल्यता छ । यी पछि परेका समुदायलाई मूलप्रवाहमा ल्याउने काम देशको चुनौतीका रूपमा रहेको छ, जसका लागि उत्तम विधि भनेको सहभागितामूलक ग्रामीण लेखाजोखाले योजना पहिचानदेखि समुदायका समस्याहरु पहिल्याउन सजिलो बनाएको छ । यसका लागि एउटै समुदायमा बारम्बार ठूला समारोहरसमिति बनाएर सहभागिता हासिल गर्ने कुरा आउँदैन । छोटो समयमा सरल तरिकाले धेरै श्रम र स्रोत नलगाईकनै कुनै विषयमा सहमति या सम्मति गराउन यो प्रविधि ओखती मानिन्छ । तर, देशमा अझै पनि सिद्धान्तमा जतिसुकै जनसहभागिताका कुरा गरे पनि व्यवहारमा ठूलाको दबदबा, सानाले आफ्ना कुरा राख्न हिचकिचाउने, कुरा राखिहाले पनि गम्भीरतापूर्वक नलिने, सानाले कुरा काटे अपमान सम्झने र प्रतिशोधको नजरले हेर्ने विसंगतिहरु छ्याप्छ्याप्ती छन् । यति हुँदाहुँदै पनि महिला सशक्तीकरण, छूवाछुतको अन्त्य, गरिबी घटाउ कार्यक्रम, गरसरकारी संस्थाको प्रवेश र निरन्तरता, राजनीतिक दलहरूको सक्रियताजस्ताका सहयोगले सहभागितामा नौलो आयाम पक्कै थपेका छन् । यसमा आमसञ्चारको सहयोग अवर्णनात्मक छ । यति हुँदा पनि जनसहभागिताको सैद्धान्तिक र व्यावहारिक पक्षबीचको दूरी बढेकै छ, आशातीत सफलता प्राप्त गर्न सकिएको छैन ।

चालू योजनाले विकास प्रक्रिया तथा सेवा प्रवाहमा सर्वसाधारण जनताको स्वामित्व कायम गर्न मुलुकी शासनका विभिन्न तहमा सहभागितामूलक प्रक्रियालाई अपरिहार्य मानेको छ । यसका लागि सामयिक निर्वाचन र विकास प्रक्रियाका विभिन्न चरणमा नागरिकको सहभागितालाई जोड दिएको छ । विगतमा प्रजातान्त्रिक प्रक्रिया अपनाई केन्द्र तथा स्थानीय स्तरमा जनप्रतिनिधिमूलक संस्थाहरुको प्रभावकारितालाई संस्थागत गर्ने प्रयास भए पनि विगत लामो समयदेखि स्थानीय निकाय जनप्रतिनिधिविहीन पछि अहिले एउटा प्रदेशमा बाहेक अरू स्थानीय तहमा निर्वाचन भइसकेको छ । यसले स्थानीय तहमा जनप्रतिनिधिमूलक संस्थाले निरन्तरता पाएको छ । साथै, सरकारी तथा गैरसरकारी निकायमार्फत विकासका क्रियाकलापहरूमा सामाजिक परिचालनका माध्यमबाट निर्णय प्रक्रियामा जनसंलग्नता रहे पनि सबै वर्ग, लिङ्ग र सामाजिक समूहको प्रभावकारी सहभागिता हुन सकेको छैन ।

यसैगरी शिक्षा, स्वास्थ्यसम्बन्धी निकायहरूको व्यवस्थापन समिति र विकास–निर्माणमा संलग्न उपभोक्ता समितिहरु पनि समावेशी र प्रभावकारी हुन नसकेको अवस्थामा देशको सामाजिक, आर्थिक, राजनीतिक तथा सांस्कृतिक विकास–प्रक्रियामा नागरिकको समान सहभागिता सुनिश्चित गर्ने मुख्य उद्देश्य योजनाले लिएको छ । यस उद्देश्यलाई प्राप्त गर्नको लागि केन्द्र तथा स्थानीयस्तरका विभिन्न तहमा निष्पक्ष निर्वाचनको माध्यमबाट जनप्रतिनिधिहरूको छनौट र विकास निर्माण कार्य र सेवा प्रवाहको व्यवस्थापनमा नागरिक सहभागिता प्रवर्द्धनलाई रणनीतिको रूपमा राखिएको छ । यसले गर्दा योजनाले राखेको विकास–प्रक्रिया सहभागितामूलक भई जनतामा स्वामित्वबोध हुनुका साथै पारदर्शिता तथा जवाफदेहिता प्रवर्द्धन हुने अपेक्षित उपलब्धि प्राप्त हुने विश्वास गरिएको छ । विश्वासलाई व्यवहारमा बदल्दै सहकार्यको वातावरणमा सुधार गर्न सके विकासमा बढ्दै गएको गिरावटलाई उल्लेख्य रूपमा सकारात्मकतातर्फ लैजान कुनै बेर लाग्ने थिएन । बस् खाँचो छ, व्यावहारिक र समावेशी सहभागिताको, जसमा न्यून वर्ग, क्षेत्र र अभावको प्रतिनिधित्व प्रमुख पाटोभित्र पर्छ । अनि भन्न सकिनेछ, विकासमा सच्चा सहभागिता जसले पूर्णताको यात्रा गराउँदैछ ।

छोटो समयमा सरल तरिकाले धेरै श्रम र स्रोत नलगाईकनै कुनै विषयमा सहमति या सम्मति गराउन यो प्रविधि ओखती मानिन्छ । तर, देशमा अझै पनि सिद्धान्तमा जतिसुकै जनसहभागिताका कुरा गरे पनि व्यवहारमा ठूलाको दबदबा, सानाले आफ्ना कुरा राख्न हिचकिचाउने, कुरा राखिहाले पनि गम्भीरतापूर्वक नलिने, सानाले कुरा काटे अपमान सम्झने र प्रतिशोधको नजरले हेर्ने विसंगतिहरु छ्याप्छ्याप्ती छन् । यति हुँदाहुँदै पनि महिला सशक्तीकरण, छूवाछुतको अन्त्य, गरिबी घटाउ कार्यक्रम, गरसरकारी संस्थाको प्रवेश र निरन्तरता, राजनीतिक दलहरूको सक्रियताजस्ताका सहयोगले सहभागितामा नौलो आयाम पक्कै थपेका छन् । यसमा आमसञ्चारको सहयोग अवर्णनात्मक छ । यति हुँदा पनि जनसहभागिताको सैद्धान्तिक र व्यावहारिक पक्षबीचको दूरी बढेकै छ, आशातीत सफलता प्राप्त गर्न सकिएको छैन ।

नेपालको संविधानमा मधेशीको अधिकार

नेपालको संविधानमा मधेशीको हक अधिकार देहाय बमोजिम व्यवस्था गरिएको छ ।

- सामाजिक न्याय सुनिश्चित गर्ने राज्यको राजनीतिक उद्देश्य हुने ।
- आर्थिक समानता, समृद्धि र सामाजिक न्याय सुनिश्चित गर्न समानुपातिक समावेशी र सहभागितामूलक सिद्धान्तका आधारमा समतामूलक समाजको निर्माण गर्ने ।
- सामान्य कानूनको प्रयोगमा उत्पत्ति, धर्म, वर्ण, जात, जाति, वा अन्य कुनै आधारमा भेदभाव नगरिने ।
- सामाजिक वा सांस्कृतिक दृष्टिले पिछडिएका मधेशी लगायत नागरिकको संरक्षण, सशक्तीकरण वा विकासका लागि कानून बमोजिम विशेष व्यवस्था गर्ने ।
- नेपालमा बसोबास गर्ने प्रत्येक नेपाली समुदायलाई कानून बमोजिम आफ्नो मातृभाषामा शिक्षा पाउने र त्यसका लागि विद्यालय तथा शैक्षिक संस्था खोल्ने र सञ्चालन गर्ने हक हुने ।
- नेपालमा बसोबास गर्ने प्रत्येक नेपालीसमुदायलाई आफ्नो भाषा, लिपि, संस्कृति, सांस्कृतिक सभ्यता र सम्पदाको संवर्धन र संरक्षणगर्ने हक हुने ।
- सामाजिक रुपले पछाडि परेका मधेशी समेतलाई समावेशी सिद्धान्तका आधारमा राज्यको निकायमासहभागी हुन पाउन सामाजिक न्यायको हक हुने ।
- समाजमा विद्यमान धर्म, प्रथा, परम्परा, रीति तथा संस्कारका नाममा हुने सबै प्रकारका विभेद, असमानता, शोषण र अन्यायको अन्त्य गर्ने ।
- मधेशीलाई आर्थिक, सामाजिक तथा सांस्कृतिक अवसर र लाभको समान वितरण तथा त्यस्ता समुदायभित्रका विपन्न नागरिकको संरक्षण, उत्थान, सशक्तीकरण र विकासका अवसर तथा लाभका लागि विशेष व्यवस्था गर्ने ।
- हरवा, चरवा, हलिया, भूमिहीन, सुकुम्बासीहरूको पहिचान गरी बसोबासका लागि घर घडेरी तथा जीविकोपार्जनका लागि कृषियोग्य जमीन वा रोजगारीको व्यवस्था गर्दै पुनःस्थापना गर्ने ।
- उत्पीडित तथा पिछडिएको क्षेत्रका नागरिकको संरक्षण, उत्थान, सशक्तीकरण, विकास र आधारभूत आवश्यकता परिपूर्तिका अवसर तथा लाभका लागि विशेष व्यवस्था गर्ने ।
- सामाजिक सुरक्षा र सामाजिक न्याय प्रदान गर्दा सबै लिंग, क्षेत्र र समुदायभित्रका आर्थिक रूपले विपन्नलाई प्राथमिकता प्रदान गर्ने ।
- समानुपातिक निर्वाचन प्रणाली बमोजिम हुने प्रतिनिधि सभा र प्रदेश सभाको निर्वाचनका लागि राजनीतिक दलले उम्मेदवारी दिंदा समावेशी सिद्धान्तको आधारमा गर्ने ।
- सवैधानिक निकायको रुपमा नेपालमा एक मधेशी आयोग रहने ।
- नेपाली सेनामा मधेशी समेतको प्रवेश समानता र समावेशी सिद्धान्तको आधारमा गरिने ।
- नेपाली राजदूत र विशेष प्रतिनिधिसमावेशी सिद्धान्तको आधारमा नियुक्ति गरिने ।
- सवैधानिक अंग र निकायका पदमा समावेशी सिद्धान्तको आधारमा नियुक्ति गरिने ।

gkfn ;/sf/
sfg'g, Gofo tyf ;+bLo dfldnf dGqfno

gkfn ;/sf/
;'gf tyf ;~rf/ k|jlw dGqfno
;'gf ljefu

नेपालको संविधानमा आदिवासी जनजातिको अधिकार

नेपालको संविधानमा आदिवासी जनजातिको हक अधिकार देहाय बमोजिम व्यवस्था गरिएको छ ।

- समानुपातिक समावेशी र सहभागितामूलक सिद्धान्तका आधारमा समतामूलक समाजको निर्माण गर्ने ।
- जातिय, क्षेत्रीय र भाषिक विभेदको अन्त्य गर्ने ।
- सामान्य कानूनको प्रयोगमा उत्पत्ति, धर्म, वर्ण, जात, जाति वा अन्य कुनै आधारमा भेदभाव नगरिने,
- सामाजिक वा सांस्कृतिक दृष्टिले पिछडिएका आदिवासी, आदिवासी जनजाति लगायत नागरिकको संरक्षण, सशक्तीकरण वा विकासका लागि कानून बमोजिम विशेष व्यवस्था गर्ने ।
- नेपालमा बसोबास गर्ने प्रत्येक नेपाली समुदायलाई कानून बमोजिम आफ्नो मातृभाषामा शिक्षा पाउने र त्यसका लागि विद्यालय तथा शैक्षिक संस्था खोल्ने र सञ्चालन गर्ने हक हुने ।
- नेपालमा बसोबास गर्ने प्रत्येक नेपालीसमुदायलाई आफ्नो भाषा, लिपि, संस्कृति, सांस्कृतिक सभ्यता र सम्पदाको संवर्धन र संरक्षणगर्ने हक हुने ।
- सामाजिक रूपले पछाडि परेका, आदिवासी, आदिवासी जनजाति समेतलाई समावेशी सिद्धान्तका आधारमा राज्यको निकायमा सहभागी हुन पाउने सामाजिक न्यायको हक हुने ।
- राष्ट्रिय सम्पदाको रूपमा रहेका कला, साहित्य र सङ्गीतको विकासमा जोड दिने,
- समाजमा विद्यमान धर्म, प्रथा, परम्परा, रीति तथा संस्कारका नाममा हुने सबै प्रकारका विभेद, असमानता, शोषण र अन्यायको अन्त्य गर्ने ।
- देशको सांस्कृतिक विविधता कायम राख्दै समानता एवं सहअस्तित्वका आधारमा विभिन्न जातजाति र समुदायको भाषा, लिपि, संस्कृति, साहित्य, कला, चलचित्र र सम्पदाको संरक्षण र विकास गर्ने ।
- आदिवासी जनजातिको पहिचान सहित सम्मानपूर्वक बाँच्न पाउने अधिकार सुनिश्चित गर्न अवसर तथा लाभका लागि विशेष व्यवस्था गर्ने ।
- आदिवासी जनजातिसँग सरोकार राख्ने निर्णयहरूमा सहभागी गराउने ।
- आदिवासी जनजाति र स्थानीय समुदायको परम्परागत ज्ञान, सीप, संस्कृति, सामाजिक परम्परा र अनुभवलाई संरक्षण र संवर्धन गर्ने ।
- राज्यको संरचना गर्दा समानतामा आधारित समतामूलक समाज, समावेशी प्रतिनिधित्व र पहिचानको संरक्षण गर्ने ।
- राष्ट्रपति र उपराष्ट्रपति फरक फरक लिंग वा समुदायको हुने ।
- समानुपातिक निर्वाचन प्रणाली बमोजिम हुने प्रतिनिधि सभा र प्रदेश सभाको निर्वाचनका लागि राजनीतिक दलले उम्मेदवारी दिंदा समावेशी आधारमा गर्ने ।
- सवैधानिक निकायको रुपमा नेपालमा एक आदिवासी जनजाति आयोग रहने ।
- नेपाली सेनामा आदिवासी जनजाति समेतको प्रवेश समानता र समावेशी सिद्धान्तको आधारमा गरिने ।
- नेपाली राजदूत र विशेष प्रतिनिधिसमावेशी सिद्धान्तको आधारमा नियुक्ति गरिने ।
- सवैधानिक अंग र निकायका पदमा समावेशी सिद्धान्तको आधारमा नियुक्ति गरिने ।

gkfn ;/sf/
sfg'g, Gofo tyf ;+bLo dfldnf dGqfno

gkfn ;/sf/
;'gf tyf ;~rf/ k|jlw dGqfno
;'gf ljefu

स्थानीय तहले लिने आन्तरिक ऋण सम्बन्धी व्यवस्था कार्यान्वयन नहुने

आउँदो आर्थिक वर्ष ०७४/०७५ मा स्थानीय बजेटमा आन्तरिक ऋणसम्बन्धी व्यवस्था कार्यान्वयन नहुने देखिएको छ । स्थानीय तह भर्खरै गठन भएको र कानुनी संरचनासमेत निर्माण नभइसकेकाले पहिलो वर्षमै यो कार्यान्वयनको सम्भावना टरेको हो । संविधानमा स्थानीय तहले आन्तरिक ऋणसमेत लिएर बजेट बनाउनसक्ने व्यवस्था राखेपनि विद्यमान संक्रमणकालका कारण कार्यान्वयनको सम्भावना क्षीण देखिएको छ । स्थानीय तहले आन्तरिक ऋण उठाएर बजेटिङ गर्नका लागि थुप्रै आधारहरू तय हुनुपर्ने देखिन्छ ।

स्थानीय तहले असार मसान्तसम्म ल्याउँदै छन् । राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग बन्न नसके पनि केन्द्र सरकारले आगामी आवको बजेट जेठ १५ मा नै ल्याइसकेको छ । उक्त आयोग नहुँदा स्थानीय तहका पनि बजेटरी प्रणालीमा के कस्ता स्रोतबाट के कति रकम प्राप्त हुने भन्ने आधारहरू नबनेको स्थितिमा स्थानीय तहले आन्तरिक ऋण नउठाइकन बजेट ल्याउनुपर्ने अवस्था छ । आयोग बनेमा भने यसले सिफारिस गरेबमोजिम निश्चित सीमा, मापदण्ड, आधार, ढाँचामा स्थानीय तहले बजेट ल्याउनसक्ने स्थानीय निकाय वित्तीय आयोगका वित्तीय विकेन्द्रीकरण विज्ञ हेमराज लामिछाने बताउँछन् । उनले आगामी आवमा आन्तरिक ऋण अनुमान गरेर बजेट ल्याउने सम्भावना न्यून रहेको बताए ।

स्थानीय तहले आन्तरिक ऋण लिन कानुन, नीति, नियम, स्रोतको व्यवस्थापन गरी निश्चित आधार बनाएर ऋण लिनुपर्ने लामिछाने बताउँछन् । आगामी आवको लागि स्थानीय तहको बजेटको मुख्य आधार गत तीन वर्ष (स्थानीय निकाय)को आर्थिक स्थितिलाई विश्लेषण गरी बजेट बनाउनुपर्ने उनले बताए । यसकालागि गएको वर्षको बजेटको यथार्थको समीक्षा, चालूको संशोधित अनुमान र अहिलेको संभावित स्रोत, आन्तरिक स्रोत हेरेर आउने बजेट बनाउँछन् ।

'आगामी आर्थिक वर्षको लागि केन्द्रीय सरकारले दिने वित्तीय हस्तान्तरण नै मुख्य स्रोत हो,' लामिछाने भन्छन्, 'आन्तरिक स्रोतलाई केही पुराना नगरपालिकाले विगतको अनुमानको आधारमा आन्तरिक स्रोतको अनुमान गरेर बजेट बनाउन/ल्याउन सक्छन् ।' स्थानीय तहले राजस्व क्षमतालाई विश्लेषण नगरेर आन्तरिक स्रोतको अनुमान गर्न सक्दैनन् ।

संविधानमा चार किसिमले वित्तीय हस्तान्तरण गर्ने भने पनि यसपटक सरकारले समानीकरण र सशर्त मात्रै वित्तीय हस्तान्तरण गरेको हो । तर, स्थानीय तहमा अन्य शीर्षकका पनि बजेट पठाउने तयारी भइरहेको चर्चा छ । राजस्व बाँडफाँट र अन्य निशर्त बजेट पनि हस्तान्तरण बजेटमार्फत् नभएकोले यी शीर्षकको बजेट पनि जाने बताइन्छ । यसैगरी सामाजिक सुरक्षा भत्ता शीर्षकको बजेट पनि जान सक्ने देखिन्छ । नयाँ नगरपालिकाले साविकका गाविसले उठाउँदै आएका आन्तरिक आम्दानीलाई आधार मान्न सक्छन् । स्थानीय तह सञ्चालनको नयाँ ऐन नआएकोले र विद्यमान स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन, २०५५ पनि खारेज नभएकोले स्थानीय तहले यस ऐनलाई आधार मानेर केही आन्तरिक स्रोतको अनुमान बजेटमा गर्न सक्छन् । 'अहिलेलाई स्वायत्त शासन ऐन नै स्थानीय तहको आधार हो,' लामिछानेले भने । स्थानीय तहमा कर्मचारीको पनि समस्या रहेको र बजेट कसरी बनाउने भन्ने पनि रहेकोले ऋणसमेत अनुमान गरी तत्कालीन बजेट आउने सम्भावना कम छ । विगतका स्थानीय निकायलाई नगर विकास कोषले ऋण दिंदै आएको छ ।

कोषमार्फत् पुराना ५८ र नयाँमध्येका करिब ३५ नगरपालिकाले ऋण लिएको नगर विकास कोषका कार्यकारी निर्देशक मणिरामसिंह महतले बताए । कोषमार्फत् कुनै नगरपालिकाले विगतमा ऋण लिइरहेका छन् भने आगामी आवको बजेट बनाउँदा समावेश गर्न सक्ने महत बताउँछन् । आन्तरिक ऋणको नीति नियम केही बनेको छैन । स्थानीय तहको ऋण तिर्न सक्ने नेसनल वा लोकल 'बोरोइङ क्यापसिटी'को आधारमा नगर विकासले ऋण प्रवाह गर्ने उनले बताए । यसैगरी स्थानीय तह स्थानीय सरकार भएकाले उनीहरूले संविधानप्रदत्त अधिकार प्रयोग गरी सार्वभौम सरकारको रूपमा नेपाल सरकारसँग अनुमति दिएर दातृ सरकार र निकायसँग ऋण लिन पनि सक्छन् ।

स्थानीय तहले आर्थिक वर्षको बीचमा बजेटको मध्यावधि समीक्षा गरी बजेटमा संशोधन गर्न सक्छन् । स्थानीय तहको लागि यो वर्ष सिक्ने, नीति बनाउने, अध्ययन गर्ने र पूर्वाधारहरू विस्तारै तय गर्दै जाने वर्ष हुने देखिन्छ ।

रोजगार हुने अवसर !

कम्प्युटरमा पेजमेकर चलाउन सक्ने
नेपाली टाइप गर्न सक्ने डिजाइनमा रुची
भएका इमान्दार युवा युवतीलाई
स्वरोजगार हुने अवसर छ ।

;Dks{ (*$%)^*)&)

थाहा नगरमा नीतिगत निर्णय फराकिलो बनाउन एमालेको सुझाव

● अच्युतम प्रसाद ढकाल
नेकपा एमाले, थाहा नगर संगठन कमिटि

eldsf

पुनःसंरचित नयाँ नेपालको ३ नम्बर प्रदेशअन्तर्गत मकवानपुर जिल्लाको उत्तरी भेगमा पर्ने थाहा नगरपालिका ऐतिहासिक, पुरातात्विक, धार्मिक, पर्यटकीय, वातावरणीय हरेक हिसावले महत्वपूर्ण क्षेत्र हो । यसका हरेक महत्वपूर्ण विशेषताहरूलाई सम्भावनाहरूमा बदल्दै तिनीहरूको समुचित अध्ययन, विश्लेषण, प्रवर्धनहरूबाट उपयुक्त विकास गर्न जरूरी छ । थाहा नगरको ऐतिहासिक, सामाजिक र आर्थिक व्यवस्थाहरूको विश्लेषणको आधारमा अघिल्लो नगरपरिषदबाटै 'कृषि, पर्यटन र पूर्वाधार, थाहा नगरको आधार' नारा तय गरिएको तथ्य जगजाहेरै छ । परिमार्जित ६ गाविसको एक थाहा नगर भइरहँदाको सन्दर्भमा पनि उक्त नारा सान्दर्भिक नै छ भन्ने हाम्रो ठहर छ ।

उक्त नाराको जगमा थाहा नगरले तय गरेको 'जल, जंगल, कृषि, खानी, पर्यटन र शिक्षामा उच्च जीवनस्तर सहितको समृद्ध नगर' को परिकल्पनालाई साकार पार्न उपयुक्त नीति र रणनीतिहरूको तर्जुमा गर्न आवश्यक छ । सन्निकटमै थाहा नगरपालिकाको वार्षिक बजेट तथा योजना निर्माण गर्नुपर्ने अवस्थामा त्यसका लागि उपयुक्त नीतिहरूको तर्जुमा गर्नु र सोही नीतिका आधारमा उपयुक्त योजना तथा कार्यक्रमहरू संचालन गरिनुपर्दछ । यस्ता नीतिहरू नगरको दीर्घकालीन, आवधिक नीति, रणनीति, लक्ष्य र क्रमागत कार्यक्रमहरूसँग मेल खाने र प्रवर्धन हुने प्रकारको भए नभएकोमा पनि त्यतिकै विचार पुऱ्याउनुपर्दछ ।

नेकपा एमालेले थाहा नगरलाई शान्ति, सुशासन र स्वच्छतासहितको समृद्ध कृषि-पर्यटन नगर (Agro-Tourism City) बनाउन विगतका वर्षदेखि रचनात्मक सुझाव, सल्लाहहरू दिँदै आएको कुरा विदितै छ । गत वर्ष पनि एमाले नगर कमिटीको तर्फबाट नगरपालिकालाई महत्वपूर्ण सुझावहरू दिइएकोमा उक्त सुझावहरूको महत्वलाई हृदयंगम गरी नगरपालिकाको नीति, कार्यक्रम तथा बजेटमा समावेश गरेकोमा नेकपा एमाले नगर कमिटी अत्यन्त खुशी छ र यसको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा जोड दिन चाहन्छ । यसका साथै नेकपा एमालेको तर्फबाट दिइएका उक्त सुझावहरू तत्कालीन ३ गाविस समेटिएको थाहा नगरपालिकामा सान्दर्भिक हुँदै आजसम्म आइपुग्दा 'ग्रेटर थाहा' भएकोमा सोही अनुसार 'ग्रेटर नीति,' 'ग्रेटर कार्यक्रम' र 'ग्रेटर बजेट' पारित गर्नु पर्ने आवश्यकतालाई औंल्याउँदै निम्न नीति तथा कार्यक्रमहरू तर्जुमा गर्न **सुझाव** छ :

१. नगरपालिकाले यस अघि नै निम्नअनुसार VISION, MISSION, GOAL र OBJECTIVES पारित गरिसकेकोले नगरको नीति, रणनीति, कार्यक्रम र बजेट यसैसँग मिल्दो हुनुपर्दछ । एक पटक नगरपालिकाको VMGO बारे स्मरण गरौं :

bl3{sfnlg ;f]r (Vision)

जल, जंगल, कृषि,खानी,पर्यटन र शिक्षामा उच्च जीवनस्तर सहितको समृद्ध नगर निर्माण गर्न यसको दीर्घकालीन सोच हुनेछ ।

bl3{sfnlg nIo (Mision)

नगरपालिकाले प्रजातान्त्रिक प्रक्रियाको विकास गर्दै पारदर्शी व्यवहार, जनउत्तरदायित्वबोध र जनताको सहभागीतामा आधारित उच्च, गुणस्तरीय र समुन्त नागरिक समाजको स्थापना गर्ने यस नगरको दीर्घकालीन लक्ष्य रहेको छ ।

p2]Zox? (Goals)

स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन बमोजिम नगरपालिकाका उद्देश्यहरू देहाय रहेका छन्,

- विकेन्द्रीकरणको माध्यमद्धारा सार्वभौमसत्ता सम्पन्न जनतालाई शासन प्रक्रियामा आधिकाधिक मात्रामा सम्मिलित हुने अवसर जुटाई प्रजातन्त्रका लाभहरूको उपभोग गर्नसक्ने व्यवस्था गर्ने,
- आफ्नो क्षेत्रको विकासको लागि साधनको परिचालन,विनियोजन र विकासको प्रतिफलको सन्तुलित तथा समान वितरणमा सामाजिक समानता ल्याउने कार्यमा जनजाति, आदिवासी, दलित र सामाजिक तथा आर्थिक दृष्टिकोणले पिछडिएका वर्ग समेतका समग्र जनताको सहाभागितामा अभिवृद्धि गर्दै विकास प्रक्रियालाई संस्थागत गर्ने,
- योजनाहरूको तर्जूमा र संचालन गर्न आवश्यक जिम्मेवारी र अधिकार स्थानीय स्तरमा नै प्रदान गरि जवाफदेही बहन गर्न सक्ने स्थानीय निकायहरूको संस्थागत विकास गर्ने,
- स्थानीय नेतृत्वको विकास गरि जनाताको दैनिक आवश्यकता तथा जनजीवनलाई असर पार्ने विषयहरूमा निर्णय गर्नसक्ने गरि स्थानीय स्वायत्त शासन पद्धतिको विकास गर्ने ।

-श्रोत : वार्षिक नगरविकास योजना, २०७३/२०७४)

२. यसरी थाहा नगरपालिकाको समग्र पहिचान नै कृषि र पर्यटन भएको हुँदा यसै क्षेत्रको विकासले नै थाहा नगरलाई सम्बृद्ध थाहा नगर बनाउन सकिन्छ । शिक्षा, प्रविधि, सुशासन, सडक लगायत नगरको विविध पक्ष र आयामहरूलाई कृषि र पर्यटनकै आधारशीलाको रूपमा विकास गर्नुपर्दछ । कृषि र पर्यटनलाई केन्द्रमा राखेर नीति निर्माण गर्दै बजेट विनियोजित गरियो भने मात्र हामीले हाम्रो लक्ष प्राप्त गर्न सक्दछौं ।

पर्यटनको क्षेत्रमा थाहा नगरमा हामीले दुई किसिमका पर्यटकहरू भित्र्याउन सक्दछौं ।

१. आन्तरिक पर्यटक
२. वाह्य पर्यटक

पर्यटनको विकास गर्न सर्वप्रथम थाहा नगरलाई भूउपयोग नीति अनुसार विज्ञहरूको परामर्शमा बस्ती विकास क्षेत्र, कृषि क्षेत्र, औद्योगीक क्षेत्र, शैक्षिक क्षेत्र, पर्यटन क्षेत्र आदि घोषणा गर्नुपर्दछ । यस्ता क्षेत्रहरू निम्नहनुसार हुन सक्दछन् :

s_ s[if / kzkfng lf]q

थाहा नगर बेमौसमी तरकारी उत्पादन डेरी, बाख्रा र पशुपालन क्षेत्रको रूपमा प्रचुर सम्भावना वोकेको ठाउँ भएको हुनाले यस क्षेत्रलाई देशभरिकै नमूनाको सामूहिक खेती, व्यवसायिक खेती र अर्गानिक खेती गर्ने स्थलको रूपमा विकास गरी देश विदेशमा प्रचार गरी यसको अवलोकन र अनुसन्धान गर्न सकिन्छ । यसबाट कृषि क्षेत्रका आन्तरिक र बाह्य पर्यटकहरू भित्राई पर्यटन क्षेत्रको विकास गर्न सकिन्छ ।

v_ z}lIfs lf]q

चौथो नगर परिषदले थाहा नगरलाई शैक्षिक गन्तव्यको रूपमा विकसित गर्ने निति लिएको हुदाँ थाहा नगर भित्र शैक्षिक क्षेत्रको विकास गरी, विभिन्न किसिमका प्राविधिक शिक्षालयको स्थापना, रिसर्च सेन्टरहरूको स्थापना, विश्वविद्यालयहरू र निजि आवाशीय विद्यालयहरूको स्थापनालाई अनुकुल बातावरण बनाई देशकै नमूना शैक्षिक गन्तव्यको रूपमा विकास गर्न सकिन्छ । जसले गर्दा शैक्षिक पर्यटकहरूलाई भित्र्याउन सकिन्छ ।

u_ h8Lj6L / cf}ifwLo ljsf; lf]q

थाहा नगर भित्र विभिन्न प्रजातिका बनस्पती र जडिबुटि प्रचुर मात्रामा छन् । यस क्षेत्रको व्यापक अध्ययन तथा अनुसन्धान गरी जडिबुटी र बनस्पतिहरूको प्रयोगबाट स्थापना गर्न सकिने उद्योगको सम्भाव्यता अध्ययन गर्ने नीति बनाइनु पर्दछ ।

3_ PsLs[t al:t ljsf; lf]q :

बस्तिहरूको निर्णय र सहमतिमा विज्ञहरूबाट गुरूयोजना तयार गरी साविक ६ वटै क्षेत्र(गाविस)हरूमा एकीकृत बस्ति विकास गर्नुपर्दछ । यस किसिमका योजनाहरू बनाउँदा नमूनायुक्त पर्यटकीय गाउँहरूको पहिचानलाई प्राथमिकता दिनुपर्दछ ।

a_ ko{6lso lf]qsf]3f]0ff

थाहा नगर भित्रका ६ वटै भेगहरूमा कम्तिमा एकवटा पर्यटकिय स्थलहरूको पहिचान गरी ती स्थलहरूलाई पर्यटकीय स्थलहरूमा विकास गर्न गुरूयोजना निर्माण गर्ने र पर्यटकीय जोन(zone) को रूपमा घोषणा गर्नेगरी नीति बनाइनुपर्दछ । थाहानगरमा यस्ता दर्जनौं पर्यटकीय जोनहरू हुन सक्दछन् र त्यस्ता जोनभित्र दर्जनौं पोइन्टस् (points) हरू हुन सक्दछन् । उदाहरणका लागि थाहानगरलाई पर्यटकीय दृष्टिले ३० जोन र १०० प्वोइन्टस्को नगर भनेर चिनाउन सकिन्छ ।

r_ wfld{s lf]q

थाहा नगर भित्रका महत्वपूर्ण धार्मिक स्थलहरूको पहिचान गरी त्यस्को विकास र सम्बर्धनको गुरूयोजना सहितको धार्मिक पर्यटकहरूको केन्द्रको रूपमा विकास गरी आन्तरिक र बाह्य धार्मिक पर्यटकहरूको गन्तव्यको रूपमा विकास गर्नुपर्दछ ।

३. थाहा नगरको पर्यटन पर्वर्धनकै क्षेत्रमा निम्न अनुसारको नीति तथा कार्यक्रमहरूलाई समेटिनुपर्दछ :

क) खेल पर्यटन प्रवर्धन अन्तर्गत इन्द्रायणी खेल मैदानलाई र ाष्ट्रिय खेल मैदानको रूपमा विकास गर्दै अन्तराष्ट्रिय स्तरको क्रिकेट मैदानको लागि विकसित गर्नुपर्दछ । विभिन्न समयमा राष्ट्रिय स्तरको खेलको आयोजना गर्नुका साथै प्याराग्लाइडिङ सम्भाव्यता बोकेका ठाउँहरूको अध्ययन गर्ने र प्याराग्याइडिङ व्यवस्थापन गर्ने नीति बनाइनु पर्दछ ।

ख) थाहा नगरको विभिन्न उच्च स्थानलाई भ्यू पोइन्टसको रूपमा घोषणा गरी आवश्यक पूर्वाधारहरूको निर्माण गरी दृश्यावलोकनको व्यवस्था मिलाउनु पर्दछ ।

ग) थाहा नगरका विभिन्न भेगहरूमा रमणीय पार्क, अनुसन्धान, पिकनिक पार्क, जेष्ठ नागरिक पार्क, युवा पार्क आादिको निर्माण गरिनुपर्दछ ।

घ) हिमाली दृश्यावलोकन गर्नको लागि विभिन्न उच्च स्थलहरूमा भ्यू टावरहरूको निर्माण गर्नुका साथै पर्यटन सम्बन्धि भौतिक संरचनाहरूको निर्माण गर्नुपर्दछ ।

ङ) विभिन्न संचार माध्यमबाट देश विदेशमा श्रव्य दृष्यहरूको व्यापक प्रचार प्रसारको व्यवस्था मिलाउनु पर्दछ । नगरको पर्यटन प्रवर्धन गर्न विभिन्न संघसंस्थाहरूसँग सहकार्य गरी प्रवर्धन तथा प्रचार सामग्रीहरू उत्पादन तथा वितरण गरिनुपर्दछ ।

च) युवा पूस्तालाई व्यापक रूपमा पर्यटन व्यवसायतिर आकर्षित गर्ने निति लिइनुपर्दछ । यसअन्तर्गत आवश्यक तालिम, गोष्ठि, पर्यटकीय क्षेत्रहरूको अवलोकन भ्रमण आदि कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुका साथै पर्यटन व्यवसाय संचालनका लागि उपयुक्त वातावरण बनाइनुपर्दछ ।

sfo{qmd

क) पर्यटन प्रवर्धनतर्फ

निम्न अनुसारको बजेट विनियोजन गर्नुपर्दछ ।

१. भ्यूटावर निर्माण
२. पार्क निर्माण
३. पर्यटकीय गाउँको रूपमा विकास
४. पुरातात्विक र दुर्लभ हुँदै गरेको वस्तुहरूको संरक्षण
५. धार्मिक पर्यटक स्थल
६. पर्यटकहरूलाई साइकल या पैदल मार्ग
७. दुर्लभ वन्यजन्तु र जडीवुटिहरूको संरक्षण सम्बर्द्धन
८. पर्यटक आकर्षण गर्ने खेलहरूको विकास गर्ने ठाउँ
९. पर्यटकीय क्षेत्रहरूको विकास
१०. पर्यटकहरूलाई मनोरञ्जन दिने कला संस्कृति पुरातातविक ऐतिहासिक ठाउँहरूको संरक्षण र सम्बर्द्धन

v_ s[if tyf kzkfng

थाहा नगरको मुल आधारमध्ये कृषि पनि एक भएको हुँदा कृषिमा व्यापक सुधार, आधुनिकीरण र व्यवसायिकीकरण गर्न जरूरी छ । पशुपालनको प्रचुर सभ्भावना भएको हुँदा यसका क्षेत्रहरूको निर्धारण गरी यस क्षेत्रको लगानीमा पहुँच पुऱ्याउनु पर्दछ । कृषि र पशुपालन क्षेत्र विकास गर्न निम्न शीर्षकहरूमा वजेट विनियोजन गर्नु पर्दछ ।

१. यसै वर्ष स्थापना भएको कृषि वन अनुसन्धान केन्द्रलाई सुविधा सम्पन्न बनाउनु पर्दछ ।

२. कृषि अनुसन्धान केन्द्रसंग समन्वय गरी यस क्षेत्रमा उन्नत जातको विउ उत्पादनको क्षेत्रको रूपमा विकास गर्नु पर्दछ ।

३. किसानहरूलाई गुणस्तरीय युक्त मलबीउ वितरण गर्न प्रवन्ध गर्नुपर्दछ । गुणस्तविहिन मल विउविजन विक्री गर्नेलाई दन्ड सजायँको व्यवस्था गर्नुपर्दछ ।

युवा किसानहरूलाई सामूहिक व्यवसायिक अर्गानिक खेती तर्फ आकर्षित गर्न सम्बन्धित क्षेत्रहरूको अवलोकण भ्रमण गराउनु पर्दछ । साथसाथै जागरूक युवा किसान अभियान संचालन गर्नुपर्दछ । साथै निम्न अनुसार बजेट बिनियाृजन गर्नुपर्दछ :

१. जागरूक युवा किसान अभियान संचालन
२. भुमिगत सिंचाई कार्यक्रम
३. सुविधा सम्पन्न १ कोल्डस्टोर स्थापना
४. उन्नत विउ विजन र अर्गानिक खेतीतर्फ उन्मूख कार्यक्रम
५. उन्नत जातको पशु खासगरी बाख्रा पालनलाई प्रोत्साहन कार्यक्रम
६. सिंचाईको लागि प्लाष्टिक पोखरी निर्माण कार्यक्रम
७. सुविधा सम्पन्न भेटनरी स्थापना
८. किसानहरूबाट उत्पादित बस्तुहरूको बजार व्यवस्थापन कार्यक्रम
९. कृषि सडकहरूको निर्माण कार्यक्रम
१०. सनातन खेती भन्दा बैकल्पिक खेतीतर्फ किसानहरूलाई उन्मुख बनाउने कार्यक्रम
११. घरेलु कृषि उद्योहरूको स्थापना

बाँकी पृष्ठ ५ मा

रोजगार हुने अवसर !
कम्प्युटरमा पेजमेकर चलाउन सक्ने नेपाली टाइप गर्न सक्ने डिजाइनमा रुची भएका इमान्दार युवा युवतीलाई स्वरोजगार हुने अवसर छ ।
सम्पर्कः ९८४५०६८०७०

व्यक्तिगत घटना दर्ता गरौं
जन्म दर्ता बालबालिकाको नैसर्गिक अधिकार हो, त्यसैले बच्चा जन्मेको ३५ दिनभित्र नगरपालिकाको संयुक्त सेवा केन्द्रहरूमा गई जन्मदर्ता गराऔं । साथै, विवाहदर्ता, मृत्युदर्ता, बसाइँसराइ, सम्बन्ध विच्छेद पनि समयमै दर्ता गराऔं ।
थाहा नगरपालिकाको कार्यालय, दामन
संयुक्त वडा सेवा केन्द्रहरू, दामन, पालुङ र बज्रबाराही

१२. कृषि उपजहरूको संकलन केन्द्र निर्माण कार्यक्रम
१३. कृषि वन अनुसन्धान केन्द्रलाई समृद्ध वनाउने कार्यक्रम
१४. यस क्षेत्रमा लाग्नेहरूलाई सम्मान र पुरस्कार व्यवस्था, कृषि मेलाहरूको कार्यक्रम
१५. लिफ्ट सिंचाईको कार्यक्रम

u_lzIff :

चौथो नगर परिषदबाट शिक्षा समितिको योजनामा थाहानगरलाई शैक्षिक गन्तव्यको रूपमा विकास गर्न नीति पास भई केही कार्यक्रमहरू पनि तय भई सकेको हुँदा त्यसैलाई निरन्तरता दिई समयअनुकुल नगर शिक्षा नीतिलाई परिमार्जन गर्दै शैक्षिक गन्तव्यको रूपमा थाहा नगरलाई विकास गर्नुपर्दछ ।

त्यस्का लागि निम्न कार्यक्रम र योजना कार्यन्वयन गर्नु पर्दछ ।

१. थाहा नगरभित्रका विद्यालयलाई बालमैत्री विद्यालय बनाउन विस्तृत अध्ययन र बालमैत्री विद्यालयका सूचकहरूका आधारमा प्रोफाइल तयार पार्न बजट बिनियोजन गर्ने ।

२.सामुदायिक विद्यालयहरूलाई ज्ञानोदय मा.वि. जस्तै नमूना विद्यालय बनाउन अभियान संचालन गर्नुपर्दछ । त्यस्को लागि चौथो नगर परिषदले पास गरेको नगर शिक्षा निति अनुसार क्रमिक रूपमा सबै विद्यालयहरूमा कार्यक्रम संचालन गर्नुपर्दछ ।

३. क्रमिक रूपमा सबै विद्यालयहरूमा अंग्रेजी माध्यमलाई समेत जोड दिई पढाई संचालन गर्ने योजना बनाई कार्यान्वयन गर्नुपर्दछ । अँग्रेजी भाषामा नगरका बालबालिकालाई आकर्षित गर्न विदेशी स्वयंसेवकहरू ल्याउने प्रवन्ध गर्नुपर्दछ । साथै होमस्टेमा आउने विदेशी पर्यटकहरूलाई स्वयंसेवकको रूपमा विद्यालयहरूमा कक्षा लिने प्रवन्ध मिलाउनु पर्दछ ।

४. भर्खर स्थापना भएको वन तथा कृषि अनुसन्धान केन्द्रलाई भविष्यमा क्यम्पसकै रूपमा विकास गर्ने योजना अहिलेदेखि सुरू गर्नुपर्दछ ।

६. ६ वटै भेगहरूमा कम्तीमा पनि एक एक वटा प्राविधिक शिक्षाको पढाई संचालन गर्ने बातावरण बनाउनुपर्दछ । जस अन्तर्गत चित्लाङमा वन, आग्रामा सिभिल, दामनमा कृषिको अध्यापन भइरहेकोमा अन्य भागहरूमा पनि क्रमशः प्राविधिक विषयलाई जोड दिनुपर्दछ ।

७. नगरका निजी विद्यालयहरू सँग अनुभव आदान प्रदान गर्ने वातावरण बनाई सहयोग र सहकार्यको वातावरण बनाउने । ८. चित्लाङमा स्थापना हुन लागेको प्राविधिक विश्व विद्यालयलाई अनुकुल बतावरण बनाउनुपर्दछ ।

८. शैक्षिक केन्द्रहरूको अवलोकण भ्रमणहरूको व्यवस्था मिलाई त्यहाँबाट उपलब्ध राम्रा कार्यहरू यस नगरमा पनि अनुकरण र अवलम्बन गर्ने नीति लिनुपर्दछ ।

९. समय समयमा शैक्षिक संघ संस्था र शैक्षिक विज्ञको परामर्शमा शैक्षिक कार्यक्रम संचालन गर्दै जानु पर्दछ ।

3_ :jf:Yo

१. सबै भेगहरूमा स्वास्थ्य केन्द्रहरूको स्थापना गर्ने
२. कम्तिमा दुई सुविधा सम्पन्न स्वास्थ्य केन्द्रको लागि पूर्वधार तयार गर्ने
३. स्वास्थ्य क्षेत्रमा निजी क्षेत्र ल्याउने वातावरण तयार गर्ने कार्यक्रम
४. विभिन्न संघ संस्थासंग समन्वय गरी सबै भेगमा स्वास्थ्य सिविर संचालन गर्ने कार्यक्रम गर्नु पर्दछ
५. प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रलाई सुविधा सम्पन्न नगर अस्पताल निर्माण गर्न कार्यक्रम बनाउने

ef}ts k'jf{wf/

s_ ;8s oftfoft

थाहा नगर भित्रका सम्पूर्ण घरधुरीमा पुग्ने गरी विस्तृत सडक गुरूयोजना तयार गरी कार्यन्वयन गर्ने जस्मा निम्न प्रकारका सडकहरूलाई प्राथमिकता दिनूपर्दछ ।

१. थाहा नगरभित्र सम्पूर्ण भेगलाई समेट्ने गरी चक्रपथ सडक संजाल निर्माण गर्नुपर्दछ ।

२. कृषि सडकहरूलाई प्राथमिकता दिनूपर्दछ ।

३. अन्य जिल्ला गाउँ पालिका र नगरपालिका जोड्ने सडक संजाल निर्माण गर्नुपर्दछ ।

४. त्रिभुवन राजपथ विस्तार हुने/नहुने विषय निर्क्यौल गरी विकल्पहरूको खोजी गर्नुपर्दछ ।

५. पाँच वर्ष भित्र सम्पुर्ण सडकहरूलाई स्तर उन्नती गरी सक्नूपर्दछ ।

६. सबै सडक संजालहरूलाई छेउ छेउमा वृक्षारोपण गरी हरित सडक निर्माण गर्नुपर्दछ ।

v_ kh kh];f_:

१. नगरका विभिन्न भागहरूमा पक्कि पुलहरूको निर्माण गर्नुपर्दछ ।
२. नगरका विभिन्न भागहरूमा झोलुङ्गे पुलहरूको निर्माण गर्नुपर्दछ ।
३. आवश्यकिय नगरका ठाउहरूमा कजवेहरू निर्माण गर्नुपर्दछ ।
४. सवै भेगहरूमा आवश्यक्ता अनुसार बसपार्कहरूको निर्माण गर्नुपर्दछ ।

u_ v]hsb

युवाहरूलाई शरीरिक तन्दुरूस्तीका लागि खेल प्रति युवाहरूको आकर्षणलाई मध्य नजर राख्दै खेलकुद विकासमा जोड दिन जरूरी छ । त्यस्का लागी निम्न योजना कार्यान्वय गर्नुपर्दछ ।

क) ईन्द्रायणी चउर प्रस्तावित राष्ट्रिय खेल मैदान नगरकै मुहार फेर्ने योजनाको रूपमा रहेको छ । यसका लागि बनिसकेको डि.पि.आर. अनुसार कार्यन्वयनमा लैजाने महत्वकांक्षी योजना भएको हुँदा यसलाई एक पद्धतिको निर्माण गरी कार्यान्वयन अगाडि बढाउनु पर्दछ । यो ठुलो योजना भएको हुँदा यसलाई अभियानकै रूपमा लिनुपर्दछ । यसलाई पूरा गर्न नगरको बजेटले मात्र सम्भव नहुने हुँदा अन्य बाह्य सहयोगको लागि छुट्टै समिति बनाई ५ वर्ष भित्रमा सम्पन्न गरिसक्ने लक्ष्य तय गरिनुपर्दछ ।

ख) सबै भेगमा एक एक खेल मैदानको निर्माण गर्नु पर्दछ ।
ग) नगर स्तरीय एक खेल मैदानको निर्माण गर्नु पर्दछ ।
घ) युवाहरूलाई खेल प्रति रूचि बढाउने अभियान संचालन गर्नु पर्दछ ।
ङ) खेल क्षेत्रको विकास गरी युवाहरूलाई खेल क्षेत्रमा नै केही युवाहरूलाई रोजगारीको अवसर दिलाउनु पर्दछ ।
च) नगर भित्र वार्षिक रूपमा खेलको आयोजना गर्ने र गराउने कार्य गर्नुपर्दछ ।

3_ /f]huf/L

१. युवालाई नगरभित्रै राजगारीको वातावरण तयार गर्नुपर्दछ र, यसका लागि निम्न क्षेत्रहरूको पर्वर्धन र विकास गरी युवाहरूलाई रोजगरीको अवसर दिन सकिन्छ ।

s_ kof{g Ifq

पर्यटन क्षेत्रको विकास गरी होमस्टे, होटल, रिसोर्ट व्यवसायको क्षेत्रमा प्रेरित गराई पर्यटन व्यवसायी बनाइ रोजगार सिर्जना गराउने

v_ s[if Ifq

कृषि क्षेत्रमा आधुनिकीकरण गरी सामुहिक खेती प्रणाली, व्यवसायिक खेतीको रूपमा अर्गानिक खेती, पशुपालन क्षेत्रमा युवाहरूलाई आकर्षित हुने योजना बनाई युवाहरूलाई कृषि कार्यमा रोजगार बनाउन सकिन्छ ।

३. खेलकुद क्षेत्रको व्यापक विकास गरी खेल क्षेत्रमा युवाहरूलाई रोजगारी दिने योजना बनाउन सकिन्छ ।

:jR5 vfgkfgL

थाहानगरमा एक घर एक धाराको अवधारणा बनाई विस्तृत थाहा खानेपानी योजना लागू गर्नुपर्दछ । थाहा नगरमा खानेपानीको व्यापक समस्या भएको हुँदा पिउने पानीको श्रोत व्यवस्थापन गर्न भूमिगत पानीको श्रोत, मूलको पानीको श्रोत, लिफ्टबाट खोनपानीको योजना बनाइ कार्यान्वयन गर्नुपर्दछ ।

jftfj/0f tyf kmf]xf]/ d}nf Joj:yfkg

वातावरणलाई स्वच्छ राख्नका लागि फोहोरमैला व्यवस्थापन गरी थाहानगरलाई वातावरणमैत्री बनाउन निम्न कार्य सञ्चालन गर्ने :

क) एक घर एक विरूवाको अवधारणालाई अभियानको रूपमा लैजाने
ख) सबै सडकका किनाराहरूमा विरूवा रोपी हरित सडकको रूपमा नगर सडकको विकास गर्ने

kmf]xf]/ Joj:yfkg

सकेसम्म घरबाट निस्कने फोहोरहरूलाई घर करेसाबारीमा नै व्यवस्था गर्ने, त्यति नसके कुहिने र नकुहिने फोहोरलाई छुट्याई फोहोरलाई मोहोरमा परिणत गर्ने छ वटै भेगहरूमा आफ्नो भेगको फोहोर आफ्नै भेगमा प्रबन्ध मिलाउन व्यवस्था गर्नुपर्दछ ।

सकेसम्म सार्वजनिक जग्गामा नै फोहोर व्यवस्थापन गर्ने व्यवस्था मिलाउने यदि त्यस्तो ठाउँ नभेटिएमा नगरले व्यक्तिको जग्गाा खरिद या भाडामा लिएर पनि फोहोर व्यवस्थापनको कार्य अगाडि बढाउने भविष्यलाई मध्येनजर गर्दै ढल निकासको योजना बनाउनुपर्दछ ।

dlxnf sfo{qmd

महिलाहरूलाई आत्मनिर्भर, रोजगार र स्वावलम्बी बनाउने नीति लिई पाँच वर्ष भित्रमा कम्तिमा पनि नगर भित्रका ५ सय महिलाहरूलाई व्यवसायिक र रोजगारी बनाउने लक्ष्यका साथ नीति र बजेटको व्यवस्था गर्ने

क) महिलाहरूलाई विभिन्न चरणमा व्यवसाय विकासको तालिम दिने
ख) महिलाहरूलाई तालिम प्राप्त गराई पर्यटन क्षेत्रको मेरूदण्डको रूपमा रहेको होम स्टेमा व्यापक रूपमा सहभागी बनाउने नीति र कार्यक्रम बनाई कायान्वयन गर्ने
ग) लोपोन्मुख हुँदै गएको ढिकी, जाँतो, पानीघट्टबाट तयार पारेको परिकारको भोजन गृह सञ्चालन गर्ने महिलाहरूलाई अनुदानको व्यवस्था गर्ने , उनीहरूलाई सिस्नु, मकै, फापर, कोदो आदिको परिकार बनाउन प्रोत्साहित गर्ने
घ) महिलाहरूलाई सामुहिक खेती, व्यवसायिक कृषि, पशुपालन क्षेत्रमा आकर्षण गर्ने नीति र कार्यक्रम बनाई कार्यान्वयन गर्ने
ङ) नगर स्तरीय महिला सञ्जालको आफ्नै भवन तयार गर्न सहयोग गर्ने । महिलाहरूको सक्रियतामा घरेलु उद्योगहरू सञ्चालन गर्ने तथा महिलाको नाममा घरेलु उद्योग दर्ता गर्न चाहेमा केही छुट दिने व्यवस्था मिलाउने
च) हिँसामुक्त नगरपालिकाको अवधारणा बनाई चेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गर्ने
छ) महिलाहरूलाई सीप र ज्ञान प्रवर्धनको लागि नगरले अवलोकन भ्रमणको व्यवस्था गर्ने ।

Ho]7 gful/s

क) ८० वर्ष माथिका ज्येष्ट नागरिकहरूलाई श्रोतहरूको खोजी गरी नियमित रूपमा मासिक पोषण सामग्री प्रदान गर्ने
ख) ज्येष्ठ नागरिकहरूलाई वृद्ध अवस्थामा समेत मानसिक रूपमा तन्दुरूस्त बनाउन तथा उनीहरूलाई शान्ति र मनोरन्जनको वातावरण दिलाउन प्रत्येक वडामा दिवा सेवा केन्द्र सञ्चालन गर्ने ।
ग) ज्येष्ठ नागरिकहरूलाई घरमै लगेर सामाजिक सुरक्षा भत्ताको व्यवस्था मिलाउने ।

>f]t kl/rfng

उपरोक्त नीति तथा कार्यक्रमहरूलाई प्रभावकारी बनाउन उपयुक्त र पर्याप्त बजेट तथा श्रोतहरूको परिचालन गर्न आवश्यक छ । यसका लागि नगरको आम्दानीका श्रोतहरू पत्ता लगाई उपयुक्त मापदण्ड तयार गर्न र उचित सुझावका लागि विज्ञहरूको टोली गठन गर्नु पर्दछ । खानी तथा भूगर्भ विभाग, पुरातत्व विभाग, आयुर्वेद विभाग, वन तथा वातावरण विभाग, कृषि विभाग, पर्यटन विभाग लगायतका विभाग तथा निर्देशनालयसँग समन्वय गरी उपयुक्त सम्भावनाहरूको खाका तयार गर्न उक्त टोलीले आवश्यक कार्य गर्नेछ ।

ljljw

माथि उल्लेख गरिएका अतिरिक्त निम्न नीति तथा कार्यक्रमहरूलाई नगरको नीति, कार्यक्रम तथा बजेटमा समावेश गर्न सुझाव पेश गर्दछौं :

- उपभोक्ता समितिहरू गठन हुँदा नाम मात्रको सहभागी हुने गरेको, उपभोक्ता समिति गठन कार्यविधिको परिपालन नगरेको, समावेशी हुन नसकेको तथा सदस्यहरू अपेक्षाकृत सक्रिय हुन नसकेको यथार्थको महशुस गरिएकै छ । यस सन्दर्भमा उपभोक्ता समितिका अध्यक्षहरूले समग्र उपभोक्ताको प्रतिनिधित्व र नेतृत्व प्रदान गर्दै पारदर्शी र जवाफदेही ढंगले काम गर्न जरूरी छ । यसका लागि उपभोक्ता समितिका अध्यक्ष तथा सदस्यहरूलाई नैतिक आचरणयुक्त, जवाफदेही तथा इमानदार बनाउन उपयुक्त अनुशिक्षण तथा कार्यशालाहरूको आयोजना गरिनुपर्दछ ।
- थाहा नगरको सडकहरूलाई अर्को गाउँपालिका तथा जिल्ला र राजधानी काठमाण्डौं तथा मुख्य राजमार्गहरूमा जोड्न सकिने सम्भावनालाई प्राथमिकता दिई सोही अनुसार अन्तर स्थानीय तह तथा अन्तर जिल्ला समन्वय मार्फत् कार्यान्वयनमा जोड दिइने नीति लिइनुपर्दछ ।
- नगरभित्र प्रत्येक वडामा नगरपालिकाका तर्फबाट कम्तिमा एक सामुदायिक तथा व्यापारिक भवनहरू निर्माण गरी आम्दानीको श्रोत परिचालनको रूपमा कार्यान्वयन गर्ने ।
- नगरको प्रत्येक वडाहरूमा एक सामुदायिक पुस्तकालायहरूको स्थापना गरी उक्त पुस्तकालयलाई इलाइब्रेरीको रूपमा विकास गर्दै सार्वजनिक श्रोत केन्द्र र डाटा सेन्टरको रूपमा विकास गर्ने ।
- थाहा नगरमा झण्डै ३ दर्जन सामुदायिक वनहरू रहेको यथार्थलाई मध्यनजर गरी ती सामुदायिक वनहरूको श्रोत सर्वेक्षण तथा त्यसले शोषण गर्ने कार्वनडाइ अक्साइडको अध्ययन गरी कार्वन व्यापार गर्ने तथा नगरपालिकाका तर्फबाट उपयुक्त समन्वय गर्ने नीति लिइनुपर्दछ ।
- भूकम्पपछिको पुनर्निर्माण, पूर्ण सरसफाइ, बालमैत्री स्थानीय शासन, लैंगिक मैत्री नगर, हिंसामुक्त नगर, प्लास्टिक मुक्त नगर, वातावरणमैत्री नगर, सुधारिएको चुल्हो प्रयोग गर्ने नगर, पूर्ण खोपयुक्त नगर लगायत नगरलाई नमुना नगर बनाउन युएसएआडी, सेभ द चिल्ड्रेन, युनाइटेड मिसन टु नेपाल, टियर फण्ड, प्लान इन्टरनेशनल, युनिसेफ, वाटर एड, डिएफआडी, विश्व खाद्य कार्यक्रम, युएनडिपी लगायत अन्तरराष्ट्रिय गैरसरकारी संस्था तथा संयुक्त राष्ट्र संघीय एजेन्सीहरूलाई आह्वान तथा प्रोत्साहन गरिनेछ । त्यस्ता अन्तरराष्ट्रिय संस्थाहरूलाई नगरका गैरसरकारी संस्थाहरूसँग सहकार्य गरी कार्य गर्ने गराउने नीति लिनुपर्दछ ।
- चालु आर्थिक वर्ष भित्रै नगर यातायात गरूयोजनालाई पूर्णता दिई कार्यान्वयनमा ल्याइनुपर्दछ ।
- वडाहरूको समानुपातिक विकास गर्न भूगोल र जनसंख्याको आधारमा प्रत्येक वडाको बजेट सिलिङ बनाई उक्त बजेटलाई वडाकै निर्णयको आधारमा कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था गरिनुपर्दछ ।
- नगरस्तरीय खानेपानी तथा सरसफाई स्वच्छता समन्वय समिति गठन गरी उक्त समितिको परीचालनबाट समस्याग्रत स्थानहरूको पहिचान सहित मर्मत संभार कोष र लागत साझेदारीमा खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धी आयोजनाहरू सञ्चालन गरिनुपर्दछ ।
- नगरभित्रको खानेपानी आयोजना तथा खानेपानी वितरण प्रणालीलाई व्यवस्थति बनाई खाने पानी व्यवस्थापन बोर्ड स्थापना गरी कार्यान्वयन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनुपर्दछ ।
- प्रकोपबाट नगरवासीको सुरक्षाको लागि समयमा प्रकोप सुचना प्रवाह तथा प्रकोप क्षेत्रमा समयमै उद्धार तथा राहत कार्यक्रम सञ्चालन गर्न कम्तिमा १२ लाख रूपियाँ रहने गरी विपद व्यवस्थापन कोष खडा गरिनुपर्दछ ।
- नगरको विपद पुर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गर्न तुरून्त पहल गरिनुपर्दछ ।
- नगर स्तरीय विपद व्यवस्थापन समितिलाई आवश्यक तालिमको व्यवस्थापन सहित क्रियाशिल बनाइनुपर्दछ ।
- भुकम्प पछिको पुनः निर्माण कार्यमा निजि आवास निर्माणमा नक्सापास व्यवस्थालाई अनिवार्य गर्दै राष्ट्रिय पुनः निर्माण प्राधिकरणले तय गरेको नमुना अनुसार घर निर्माण गर्नेलाई नगरपालिकाले नक्सा पास प्रक्रियामा लिने दस्तुरमा ५० प्रतिशत र अन्य घर निर्माण गर्नेकोको हकमा आगामी २ वर्षका लागि २५ प्रतिशत छुट दिने नितिलाई निरन्तरता दिइनुपर्दछ ।
- भूकम्प, बाढीपहिरो लगायत विपद जोखिमबाट सुरक्षाको लागि वडास्तरमा खुल्ला क्षेत्रहरूको पहिचान गर्ने, आश्रय स्थलहरूको निर्माण गर्ने तथा घना बस्तीहरूमा विपद सूचनाको साइरनको व्यवस्था गर्ने नीति लिइनुपर्दछ ।
- डुबान, कटान तथा भु-क्षय नियन्त्रणको तथा वस्ती बचाउ गर्न जिल्ला तथा केन्द्रम पहल गरिनुका साथै २०७२ को विनासकारी भूकम्पपछिको पुर्ननिर्माणलाई सघाउ पुऱ्याउन वडास्तरीय सामुदायिक पुर्ननिर्माण समिति गठन गरी पुर्ननिर्माण कार्यलाई थप तिब्रता दिइनुपर्दछ ।
- राष्ट्रिय प्रसारण लाइनको पहुँच पुग्न नसकेका बस्तीहरूमा विद्युतीकरण गर्ने तथा बैकल्पिक उर्जाको व्यवस्था गर्न उचित योजना बनाई कार्यान्वयन गर्ने नीति लागू गर्नुपर्दछ । आग्रा र टिस्टुङका विद्युतीकरण हुन नसकेका वस्तीहरूमा तत्काल सौर्य उर्जा तथा लघु जलविद्युत आयोजनालाई अघि बढाइनुपर्दछ । यस्तो आयोजना सञ्चालन गर्दा उपभोक्ताहरूलाई कम्तिमा ३० प्रतिशत रकम अनुदान दिने नीति लिइनुपर्दछ ।
- आगामी दिनमा नक्सा पास गर्दा नयाँ बन्ने घरहरूमा उर्जा प्रवर्द्धनको लागि अनिवार्य रूपमा सोलार प्यानल जडान नितिलाई निरन्तरता दिइनुपर्दछ ।

बाँकी पृष्ठ ६ मा

थाहानगरमा ...

- नगरका सम्पूर्ण सरकारी कार्यालयहरूमा फ्रि वाइफाइको व्यवस्था गरी सेवाग्राहीहरूलाई इन्टरनेटको माध्यमबाट सूचना प्राप्त गर्ने वातावारण बनाउने नीति अपनाइनुपर्दछ ।
- नागरिकले वडा तथा नगर कार्यपालिकाबाट प्राप्त गर्ने सेवासम्बन्धी सूचना तथा नागरिक वडा पत्रका लागि नगरपालिकाले छुट्टै एप्स निर्माण गरी नियमित रूपमा अपडेट गर्ने नीति लिइनुपर्दछ । यससम्बन्धी नागरिकहरूलाई सुसूचित गर्न विशेष सूचना प्रदान गरिनुपर्दछ ।
- नगरपालिकामा सुनौलो हजार दिन, गरिवी निवारण कोष जस्ता कार्यक्रमहरूलाई भित्र्याउन पहल गरिनुपर्दछ ।
- बज्रवाराही, नौखण्डे र डाँडाबास क्षेत्रमा एक एकवटा प्रहरी चौकी स्थापनाको लागि पहल गरिनुपर्दछ ।
- थाहा नगरलाई बाल मैत्री नगर घोषणा गर्ने चौंथो नगर परिषदबाटै निर्णय भएकोमा उक्त निर्णयबमोजिम बृहद बालमैत्री नगर योजना बनाई आगामी २०७५ सालसम्ममा बालमैत्री नगर घोषणा गर्ने नीति लिइनुपर्दछ ।
- नगरपालिका भित्रबाट प्रकाशन, प्रशारण हुने पत्रपत्रिका, रेडियो तथा अनलाइनहरूको प्रवर्धनका लागि प्रस्तावको आधारमा एकमुष्ठ अनुदानको व्यवस्था गरी नगर कार्यपालिकाबाट प्रवाह हुने सूचना प्रवाहलाई व्यवस्थित गर्ने नीति लिइनुपर्दछ ।
- युवाहरूको व्यक्तित्व, नेतृत्व तथा क्षमता विकासका लागि उपयुक्त कोर्षको डिजाइन गरी कार्यक्रम संचालन गर्नुपर्दछ । यसवर्ष कम्तिमा ५० जना युवाहरूलाई क्षमतायुक्त बनाउने लक्ष्य र सोही अनुसार बजेट विनियोजन गरिनुपर्दछ ।
- दलित छात्रछात्राहरूमध्येबाट थाहानगर भित्रका माध्यमिक विद्यालयहरूबाट प्लस टुमा सर्बोत्कृष्ट अंक ल्याई उत्तीर्ण हुने एक छात्र र एक छात्रालाई थाहानगर भित्रको क्याम्पसमा अध्ययन गर्न चाहेमा स्नातक प्रथम वर्षमा अध्ययन गर्नका लागि लाग्ने भर्ना र पहिलो वर्षको सम्पूर्ण शुल्क वापतको रकम पुरस्कार स्वरूप प्रदान गरिनुपर्दछ । उनीहरूले थाहानगर बाहिर अध्ययन गर्न चाहेमा एकमुष्ठ पाँच हजार रूपैयाका दरले पुरस्कार प्रदान गर्न सकिन्छ ।
- थाहानगरमा प्राचीन कालदेखि हालसम्म बसोबास गर्ने सम्पूर्ण जातीहरूको परिचय झल्किने कला तथा बस्तुहरू संकलन गरी एक बहुजातीय संग्रहालयको स्थापना गर्ने नीति लिइनुपर्दछ । यसको लागि अध्ययन अनुसन्धान तथा आवश्यक प्रक्रियाका लागि यसै वर्षदेखि प्रक्रिया अघि बढाइनुपर्दछ ।
- थाहा नगरबाट मकवानपुरको मनहरी, चितवनको भण्डारा र धादिङको महादेवबेसी तथा काठमाण्डौंको थानकोट जोड्ने सडकहरूलाई विशेष प्राथमिकतामा राखेर आवश्यक बजेट बिनियोजन गर्ने नीति लिइनुपर्दछ । थाहानगरलाई काठमाण्डौंसँग जोड्ने द्रुत मार्ग अन्तर्गत चन्द्रागिरीमा सुरूङ मार्ग निर्माणको प्रक्रिया शुरू गर्न यसै वर्षदेखि पहल गरिनुपर्दछ ।
- थाहानगरमा सामाजिक परिचालनको औचित्य अझै उत्तिकै रहेकोले यसअन्तर्गत महिला, दलित, जनजाति, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, ज्येष्ठ नागरिक, विपन्न वर्ग तथा सीमान्तकृत वर्गका व्यक्तिहरूलाई सामाजिक परिचालनका माध्यमबाट सशक्तीकरण गरी विकासको मूल प्रवाहमा ल्याउन तथा स्थानीय शासनमा सहभागी गराई निर्णय प्रक्रियामा सक्रिय र जिम्मेवार बनाउन तथा सेवामा पहुँच बढाउन विशेष कार्यक्रमहरू संचालन गरिनुपर्दछ । यसका लागि विगतमा विनियोजन गरिँदै आएको बजेटमा नघटाई कार्यक्रम संचालन गर्ने नीति लिइनुपर्दछ ।
- विभिन्न राष्ट्रिय तथा अन्तरराष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थामार्फत् संचालन गरिने कार्यक्रमहरूका सम्बन्धमा आवश्यक समन्वय गर्न तथा उनीहरूको कार्यक्रम र शैलीमा एक रूपता ल्याई विविध क्षेत्रको विकासमा प्रभावकारिता ल्याउन अघिल्लो नगर परिषदले थाहा नगरमा क्रियाशील र अनुभवी एक गैरसरकारी संस्थालाई फोकल संस्थाको रूपमा लिने र समन्वयको वातावरण बनाउने नीतिलाई निरन्तरता दिइनुपर्दछ ।
- नगरभित्रका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई कार्यक्रममा एकरूपमा ल्याउन तथा बैंकको पहुँच नपुगेका ग्रामीण स्थानहरूमा कार्यक्रम विस्तार तथा संचालन गर्न उनीहरूलाई प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनुपर्दछ ।
- अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको पहुँच विस्तार तथा थप क्षमताको लागि मागका आधारमा विशेष कक्षाहरू संचालन गरिने छ साथै उनीहरूलाई अन्यत्र विशेष विद्यालयमा गई अध्ययन गर्न चाहेमा विशेष छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरिनुपर्दछ ।
- नगरमा विभिन्न कार्यक्रम तथा योजनाहरू संचालन गर्दा कार्यक्रमको प्रकृतिको आधारमा नगरभित्रका गैरसरकारी संस्था, संगठित संस्था, नागरिक समाज, नीजी क्षेत्र आदिसँग सहकार्य गरी उनीहरूमार्फत् संचालन गर्ने नीति लिइनुपर्दछ ।

थाहानगरका युवाहरुले गरे सडक सरसफाई

मकवानपुरको थाहागर स्थित शिखरकोट बजार सरसफाई गरिएको छ । पृथ्वीराजमार्ग पहिरोका कारण अवरोध हुन थालेपछि बढेको सवारी चापले सडकमा रोडाजन्य फोहोर भएपछि स्थानीय युवाहरूले सरसफाई गरेका हुन् । सवारी आवागमन बढेसंगै सडकमा पिचका मसिना रोडाहरू जम्मा भएको र दुईपाङ्ग्रे सवारी दुर्घटनाको संभावना बढ्दै गएपछि सरसफाई गरिएको हो ।

शिखरकोटमा सरसफाई गर्न थाहा नगरपालिकका वडा नम्बर ३ र ४ का शिखर युवाक्लबमा आवद्ध युवाहरू तथा शिखरकोटका व्यवशायीहरू खटिएका थिए ।

रोजगार हुने अवसर !

कम्प्युटरमा पेजमेकर चलाउन सक्ने नेपाली टाइप गर्न सक्ने डिजाइनमा रुची भएका इमान्दार युवा युवतीलाई स्वरोजगार हुने अवसर छ ।

;Dks{ (*$%)^*)&)

विवाहमा हुने खर्च पत्रकारले लगाए सामाजिक क्षेत्रमा

◆ विकास समाचारदाता

मकवानपुरका पत्रकार प्रताप विष्टले आफ्नो जेठो छोराको बिहेको अवसरमा हेटौंडाको मानवसेवा आश्रम, नेपाल पत्रकार महासंघ मकवानपुर शाखा र एकजना चेपाङको प्रतिमा स्थापनाका लागि कुल ७ लाख ११ हजार १ सय ११ रूपैयाँ सहयोग गरेका छन् ।

बिहे भोजको आयोजना नगरी भोजमा हुने खर्च रकम मानव सेवा आश्रमलाई ५ लाख ११ हजार १ सय ११ रूपैयाँ, नेपाल पत्रकार महासंघ मकवानपुर शाखाको पुस्तकालय व्यवस्थापनका लागि एक लाख रूपैयाँ र कैलाश गाउँपालिकामा जयपति चेपाङको प्रतिमा स्थापनाका लागि १ लाख रूपैयाँ सहयोग गरेका हुन् । हेटौंडा-४ स्थित मानवसेवा आश्रम परिसरमा २१ असारमा एक कार्यक्रमका बीच मानवसेवा आश्रमलाई चेक हस्तान्तरण गरिएको छ । विष्टका जेठा छोरा बिहंगम विष्टको असार १९ गते पोखराकी दुर्गा कार्कीसँग विवाह भएको थियो ।

पत्रकार समाजको सचेतक मात्रै नभई समाजमा सकारात्मक प्रवृत्ति समेत विकास गर्नुपर्ने समूह भएकोले विहेको अवसरमा भोजको आयोजना गर्दा हुने खर्चलाई सामाजिक सेवाको क्षेत्रमा क्रियाशील संस्थालाई सहयोग गरेको विष्टको भनाइ छ । छोराले पनि भोज गर्नुभन्दा सहयोग गर्नु पर्छ भन्ने भएपछि मेरो मनोवल अझ बढेकोले सहयोग गरेको पत्रकार विष्टले बताए ।

थाहा नगरपालिकाको सूचना Û

थाहा नगरपालिका अन्तर्गत रहेका (साविक दामन, पालुङ र बज्रवाराही गाविस) मा विभिन्न पेशा व्यवशाय गरी रहनु भएका व्यवशायीहरुले नगरपालिकामा व्यवशाय दर्ता नगरी संचालन गरिरहेको पाइएकोले त्यस्ता व्यवशायीहरुले नगरपालिकामा व्यवशाय दर्ता गरी नगरपालिकाबाट दर्ता प्रमाणपत्र लिएर मात्र संचालन गर्नुहुन अनुरोध गरिन्छ । साथै, व्यवशाय दर्ता गरी संचालन गरिरहेका व्यवहायीहरुले आर्थिक वर्ष २०७३/०७४ को लागि नगरपालिकामा आई आफ्नो व्यवशाय नवीकरण गरेर मात्र संचालन गर्नुहुन यो सूचना प्रकाशन गरिएको छ ।

थाहा नगरपालिका
gu/ sfo{flnsf
इन्द्रायणी चौर, मकवानपुर

अनलाईनबाटै

ufpF/sf va/, caljZje/

www.bikaskhabar.com

लगअन गर्नुहोस् ।

'तपाई जहाँ, विकासखबर त्यहाँ'
दैनिक कुर्नै पर्दैन
पलपलको खबर....

विकासखबर डट.कम.
इमेल:
bikaskhabar@gmail.com

● lj sf; ldl8ofsf nflu kf}fzs :सुरजकुमार भुजेल (९८५५०६८६९५)● kfGw lgbz{s÷;Dkfbs : कुमार नेगी (९८५५०६८०७०)● ;dfrf/ ;Dk[ns : अशोकसुजन श्रेष्ठ (९८५५०६८३५३)● sfof{no : थाहा-८, मकवानपुर● d0f : श्रेया अफसेट प्रेस हेटौंडा ● 0d{n : bikaskhabargmail.com